EPITHALAMION
SPIRITVALIVM
NVPTIARVM, EPISCOPI CVM SVA SPONSA ECCLESIA
SIVE.

De Conſecratione Epiſcopi Sermo:

Apud Sereniſsimum STEPHANVM POLONORVM *Regem, In Conſecratione Reuerendiſſ. Domini* IOANNIS ANDRAE *Caligarij, Brittonorienſis Epiſcopi, Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Nuncij.*

PER STANISLAVM SOCOLOVIVM, SACRAE Theologiæ Doctorē, in Comitijs Vuarſouienſibus habitus.

In quo ritus, vetuſtas, myſteria, & vſus conſecrationis Epiſcopi, ex ſententijs & auctoritate Sanctorum Patrum explicantur: functio item & dignitas Epiſcopalis tota.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BONONIAE.
In Officina Aleſſandri Benacci. 1580.
Superiorum permiſſa.

HOSEE. II.

SPonſabo te mihi in ſempiternum:& ſponſabo
te mihi in iuſticia,& iudicio,& in miſeri-
cordia,& in miſerationibus: & ſpon-
ſabo te mihi in fide,& ſcis quia
ego Dominus.

REVERENDISSIMO
DOMINO D. IOANNI ANDREAE CALIGARIO, EPIS. BRITTONORIENSI, AD SERENISSIMVM STEPHANVM POLONOrum Regem,&c.

Nuncio Apoſtolico.

STANISLAVS SOCOLOVIVS, Pacem, & Gaudium.

PROFICISCENTI mihi Vuarſouia, ac in hoc ocium, quod mihi benigniſsimus Deus per munificum Regem, benignè ac liberaliter comparauit, poſt tot belli, Aulæ, longiſsimarum peregrinationum iactationes, me referenti; tuaq; dexteram exoſculari volenti; multa tu mecum de multis, vt ſoles, humaniſsimè locutus es: vltimum illud, quæ tua eſt ſumma pietas, ac decoris domus domini incredibilis zelus, me monuiſti, nec hoc meum qualecunque talentum, more; ſerui nequam, ſub terra abſconderem, ſed potius illo, qualecunque eſſet. rem

Digitized by Google

domino, ac patrifamilias meo quærerem. Recipi me omnia, quantum poſſem, facturum, quæ tum ſanctiſſimè monebas: ac dum alij aurum, argentum, prætioſum lapidem, æs, hyacinthum, purpuram, coccumq; bis tinctum, & biſſum, cedros item, & id genus aliud precioſæ materiæ, ad decus & ornamentum tabernaculi Domini, veſtimentiq; Sacerdotalis, promptè & munificé conferunt; dixi me quoque, vel pilos caprarum, atque pelles apportaturum. Cuius meæ obedientiæ, ac datæ fidei principium dare volui ab illo ipſo ſermone, quem in auguſtiſsima illa primæ inaugurationis tuæ Panegyri, præſente Rege, Senatu, ac vniuerſis Comitijs, de ritu, myſterijs, vetuſtate, vſu Conſecrationis Epiſcopi, tota denique dignitate, auctoritate, ac functione Pontificali habui. quem tum quidem, pro ratione temporis, breuiter & quaſi in cõpendio explicaui: nunc autem multis ſententijs quaſi floribus quibuſdam, antiquiſsimorum & Sanctiſsimorum Patrum aſperſum, ac veluti conditum, ad eius primum parentem & auctorem (nam ego nutricis tãtùm & alumni partes ſuſtineo) ſignum & teſtimoniũ cùm meæ incredibilis erga te obſeruantiæ, tùm rectè & honeſtè diſpenſati ocij mitto. Tu ſi dignũ iudicabis, alijs legendum trades: qui ſi non re & maturitate, nouitate certè argumenti ſe commendare poterit. Et contulerunt quidem alij ad hoc opuſculum exornandum verba, alij ſententias, alij argumenta: tu vita illa tua præſtanti ac verè Pontificia, exemplum & formam

eius ipſius Pontificis,quem Sancti Patres ſuis pulcher-
mis depingunt coloribus,nobis repreſenta. Cuius qui-
dem rei nō initia & inchoationes quaſdam obſcuras,
ſed perfecta,& conſummata quædam ſpecimina nobis edidiſti. Quis enim te, aut vitæ honeſtate & ſancti tate innocentior; aut deuotione, ac cultu diuino ardentior? quis in omnibus periculis ac diſcriminibus, pro Religione Chriſtiana ſubeundis audentior? quis in laboribus ſuſtinendis, in iſta tua affecta valetudine firmior? quis in deprehendendis technis,& inſidijs ini micorum Dei ſagacior ac circumſpectior? quis in om ni retinenda veteri diſciplina vigilantior?quis in com monendis Principibus prudentior, ſimul ac liberior? quis in exornandis, ac commendandis bonis,& Eccleſia Dei dignis viris, magis prolixus, magis munificus? quis in admittendis & audiendis omnibus magis humanus & affabilis? at qui hoc eſt noſtrarum,vel tuarū potiùs Nuptiarum argumentum, hæc ſententia: quo quidem nomine te omnes amamus, omnes ſuſpicimus, omnes tanquam hominem quendam diuinum cœlitùs, in hanc Prouinciam demiſſum admiramur. Certet igitur exemplum cum regula, facta cum dictis, Epiſcopus cum forma & ſpecie Epiſcopi. quod cùm abundè ſine omni monitore tua ſponte facias, quid aliud reſtat: niſi vt quàm diutiſſimè felix & incolumis, honori diuino, Eccleſiæ vtilitati, noſtrùm omnium inſtructioni viuas? SOCOLOVII autem tui, cùm apud te ipſum,tùm apud vtrunque,Re-

gem

gem cœleſtem inquam, & hunc noſtrum in terra ſanctè & piè verſantem STEPANVM, alioſq; viros bonos, nunquam obliuiſcaris. Vtinam nobis diutiùs noſtro ocio perfui liceat. Vale Autiſtes optime & vigilantiſsime. Cracouiæ decimaſexta Aprilis Anno Domini. 1580.

Digitized by Google

STANISLAI SOCOLOVII DE CONSECRATIONE EPISCOPI.

Sermo.

INAVGVRATIONI atque conſecrationi Diuini Hierarchæ interſumus, magniq; arcani Sacramenta oculis noſtris ſubijci cernimus. Video autem vos loqui, quamues taceatis, illudq; à me expectare, dum, quid tandem ſibi velint hæc myſteria, quid hæ ipſæ tam prolixæ & multiplices Ceremoniæ, vobis explico. qua in re non ita quidem libenter & cupidè, quàm neceſſariò vobis morem gerendum eſſe duxi. Non libenter quidem: quod id à maioribus noſtris Sanctiſsimis viris in eo myſteriorum genere palam & publicè factitatũ non ſit. Quod prohibitũ etiam à multis, ne fiat: quòd hæc diuina Sacramenta arcano ſi ſilentio ſanctiùs & auguſtiùs colantur; quòd denique res tanti momenti breuiter explicari non poſsit, volumineq; potiùs integro, quàm vno breui Sermone, opus habeat. Neceſſa-

riò

riò tamen, ne ſilentium locum calumniæ det: Ne res illæ, quam lucem fugiunt, tenebræ eſſe redeantur. ne illa quæ ſacra ſunt, dum non intelliguntur, prophana putentur præſertim in hac hominum multitudinem, qui illa omnia, quæ ignorant, blaſphemant; quæ autem naturaliter, vt bruta animalia, norunt, in his corrumpuntur. Nuptiæ igitur iſtæ ſunt Sponſi & Sponſæ, Epiſcopi & Eccleſiæ, humanisq; diuina ſanctè & piè à ſacris Antiſtitibus demonſtrantur: his quæ ſub ſenſum cadunt, illa quæ ab omni ſenſu, & oculorum intuitu ſunt remota, materialibus ea quæ materia carent, externis illa quæ intus geruntur. Corporeis enim imaginibus, *ait ſacer Dionyſius,* quàm diu corporeis cõpagibus incluſi ſumus, nec omnino poſſumus mẽtem à conſuetudine corporis auocare, ſumus identidem ad memoriam cœleſtium rerum reuocandi. *Neq; verò vulgares quædam aut prophanæ hæ ſunt nuptiæ, ſed illæ, ex quibus omnis Hierarchici ordinis ratio, per quam vera Ieſu Chriſti ſingulari ac ſuo quodam modo dignoſcitur Spõſa, pendet: vnde omnis regiminis & gubernationis Eccleſiaſticæ oritur propago; per quam illa ipſa continua & perpetua Spiritualis & Apoſtolicæ generationis deducitur ſucceſſio, ampliſſimum & ſingulare Catholicæ veritatis argumentum, illiusq; ſeminis de quo Iſaias dixit:* Spiritus meus qui in te eſt, & verba mea quæ poſui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore ſeminis tui, à modò vſque in ſempiternum. *Ex quibus item nuptijs omnia Sacramenta vim & initia ſua ſumunt, & ſine quibus nihil ſanctum, nihil ritè Deo dicatum eſſe poteſt. Hæc enim*

Dionyſ. Areopag. de Eccleſ. Hierar. Cap. 1.

Iſaiæ. 59.

conſecratio, omnium conſecrationum fons eſt & initium: hoc miniſterium, omnium miniſteriorum principium & fundamentum. Diuinus enim Pontificum ordo, *vt ait ſanctus Dionyſius,* primus eſt eorum ordinum, qui Dei particeps ſunt; & idem vltimus. Primus quidem, quòd ex illo promanant reliqui omnes, & ſua accipiunt omnia: Vltimus autem, quòd in eo deſinit & perficitur omnis Eccleſiaſticæ & Hierarchiæ in rei ornatus. Vt enim vniuerſa Hierarchia in IESVM CHRISTVM deſinit, cuius ille caput eſt, ſic vna quæque in ſuum Pontificem. Pontificalis enim ordinis virtus per omnes tranſit, ac funditur rerum Sacrarum partes; & cum omnibus ordinibus ſacris, propriæ Hierarchiæ myſteria operatur. Nam & ſi Sacerdotes & Presbyteri aliqua per ſe conficiunt, non tamen ſine his quæ Epiſcopi propria opera & conſecratione fiunt. *Quarum nuptiarum, quæ vis, quæ natum ſit, quò meliùs explicari poſſit, ſingulas earum partes eo ordine, & modo, explicandas duxi. Inter quos ſcilicet contrahantur: quem Sponſorem habeant; quos auſpices & exoratores: quæ earum circunſtantiæ: quis modus, & ratio. Magnum & ſublime, vt videtis, argumentum, ſed & iucundum ac perneceſſarium ſimul; magno igitur ſtudio veſtro, magna deuotione, oput habet: ſed & ardentibus precibus, vt hic Spiritus Dei, qui eorum arcanorum innentor & perfector fuit, idemipſe interpres & enarrator eſſe velit.* *Dionyſius de Cæleſti Hierar. Cap. 5.*

Qui igitur ſunt illi, inter quos hæ tantæ contrahuntur nuptiæ?

B

ptiæ? quod tam præclarum & magnificum ſibi mutuo ſpõdentium par? Sponſus eſt Epiſcopus, Sponſa Eccleſia. Et quidem de Eccleſia plurima alio loco, & tempore dicta ſunt. De Epiſcopo, eiusq; munere, cuius eſt ſumma & prima in Eccleſia Dei dignitas & auctoritas, non committam vt ipſe aliquid ex meo ſenſu apud vos proferam, ſed quid ipſe CHRISTVS Dominus, quid Paulus, quid vetuſtiſsimi & Apoſtolici viri ſentiant; quem virum, cuiuſque honoris & dignitatis eum eſſe putent, paucis perſtringam. Epiſcopum igitur, ſumus ipſe Pontifex CHRISTVS Dominus, eum eſſe dicit; qui ſit ille bonus paſtor ouium; qui
Ioan.10. intret per oſtium, quod oſtium CHRISTVS eſt, & non aliunde. Cui oſtiarius Spiritus ſanctus aperiat: qui cognoſcat oues ſuas, & cognoſcant eum oues eius: nominatim vocet eas; & vocem eius audiant: dux earum ſit, vadat ante eas, & oues eum ſequantur, quia vocem eius ex frequenti doctrina, & verbi prædicatione cognoſcunt: qui non modò mercedem fluxam & caducam non reſpiciat, non modò laboribus non defatigetur, non modò opibus & facultatibus ſuis non parcat, honoremque ſuum non quærat; lupis non cedat, aut oues non deſerat; non modò infamiam, paupertatem, exilium, carcerem non metuat: ſed vitam etiam ipſam, atque animam (ſi ita opus ſit) libenter & promptè pro ouibus ſuis ponat atque profundat: qui ſit ſal illud ter-
Math. 5. ræ, condiendo, & ab omni labe conſeruando, omni Chri-
Ioan. 8. Math. 5. ſtiano populo comparatum: qui ſit lux mundi: lucerna ſua per candelabrum poſita, quæ omnia immunda purget, ſterilia fæcundet, errantia illuſtret, mæſta exhilaret, latentia prodat,

Digitized by Google

prodat, ac in lucem proferat: qui ſit illa ciuitas inexpugnabilis in monte poſita, vndequaq; illuſtris, & quæ obſcurari nullo modo poſsit: oculos vniuerſi; quo ſano & ſimplici, totum corpus ſit lucidum; quo deprauato & lippiente, totum futurum ſit tenebroſum: qui claues regni cæleſtis habeat; vt cui aperiat, apertum ſit; cui claudat, perpetuò ſit obſeratum: qui poteſtate ligandi & ſoluendi ſit præditus; vt quodcunq; ligauerit ſuper terram, ſit ligatum in cælis; & quodcunq; ſoluerit in terris, ſit ſolutum & in cælis: quorum detinuerit peccata, detenta ſint; quorum dimiſerit, dimiſſa ſint: quem qui audit, Chriſtum audit; quem qui ſpernit, CHRISTVM, &, qui miſit eum, Deum patrem ſpernit, & conculcat: quem qui accipit, CHRISTVM accipit, & cū eo patrem eius: Qui fidelis ſit ſeruus & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt det illi cibum tempore opportuno: qui ſit operarius meſsis eius, vt fructum adferat, & fructus eius maneat: qui de mundo non ſit, ſicut & Chriſtus de mundo non eſt: & claritatem habeat quam dedit ei princeps Pontificum Chriſtus Ieſus: quem eundem teſtem, Et eritis mihi teſtes, in Hieruſalem, & in omni Iudæa, & Samaria, vſque ad vltimum terræ. *amicum*, Iam non dicam vos ſeruos, quia ſeruus neſcit quid faciat dominus eius, ſed amicos. *fratrem denique ſuum*, Nunciate fratribus meis, vt eant in Galileam. *appellare ſolet.*

Matth. 6. Matth. 16. Ioan. 20. Lucæ 10. Matth. 24. Lucæ 10. Ioan. 15. Ioan. 17. Actuum 1. Ioan. 15. Matth. 28. Hebr. 5.

Hunc eundem Paulus hominem dicit eſſe, ex hominibus aſſumptum, pro hominibus conſtitutum in his quæ ſunt ad Deum, vt offerat dona & ſacrificia pro peccatis: qui con-

dolere poſsit his, qui ignorant & erranti: ut qui & ipſe circumdatus eſt infirmitate, & propterea debet exorare atq; offerre, quemadmodum pro populo, ita etiam pro ſemetip-
1.Par.23. *ſo pro peccatis. Qui non ſumat ſibi eum honorem, ſed uocetur tanquam Aaron. Nam & Chriſtus non ſemetipſum*
Pſal.2. *clarificauit ut Pontifex fieret, ſed qui locutus eſt ad eum, Fi-*
Pſal.109. *lius meus es tu, ego hodie genui te. Et alio loco: Tu es Sacer-*
1.Cor.3. *dos in æternum, ſecundum ordinem Melchiſedech. Qui ſit*
1.Cor.4. *miniſter & adiutor Dei, ac diſpenſator miniſteriorum e-*
Roma.1.
2.Cor.5. *ius: ſapientibus & inſipientibus debitor: ut fructum de profectu ouium conſequatur: cui datum eſt miniſterium reconciliationis, & poſuit Deus uerbum reconciliationis in ore*
2.Cor.2. *eius: qui legatione fungatur pro Chriſto, tanquam Deo exhortante per os eius: qui Chriſti bonus odor ſit Deo, in his*
1.Tim.3. *qui ſalui ſiunt, & in ijs qui pereunt: quem uult eſſe uirum*
Titum.1. *ſine crimine, ſobrium, ornatum, prudentem, hoſpitalem, doctorem, caſtum, ſanctum, continentem, amplectentem eum qui ſecundum doctrinam eſt, fidelem ſermonem, ut potens ſit exhortari in doctrina ſana, & eos qui contradicunt*
1.Tim.4. *arguere: qui exemplo ſit fidelibus, in uerbo, in conuerſatio-*
Hebr.13. *ne, in charitate, in fide, in caſtitate. Cui ſubeſſe oporteat, tanquam ipſi Domino.*

Conſt.Apoſ. Lib.2.C.30. *De cuius officio & dignitate, inter cæteros Patres & uiros illos Apoſtolicos, CLEMENS Petri ſucceſſor cum diſſereret,* Omnis ſacræ ſcientiæ eum cuſtodem eſſe dixit, mediatorem Dei & hominum, in eo quod ad eũ facit miniſterio; doctorem pietatis, ſecundum Deum parentem noſtrum, qui per aquam & Spiritum regeneret

neret nos in ius adoptionis filiorum Dei: Principem & Ducem populi Dei, Regem atq; Dinaſtam οἱόμ ἐπίγειον, hoc eſt, poſt Deum, terreſtrem Deum, cui à nobis primus debeatur honos; de eo enim, & illi ſimilibus, ſcriptum eſſe docet: Ego dixi, Dij eſtis, & filij altiſſimi omnes vos. Et illud: Dijs non maledices. Qui primum in omnibus locum teneat, diuini honoris, quãtum homini fas eſt, particeps; vniuerſi cleri caput; totios autem populi, in his quæ ſunt ad Deũ, Princeps. *Pſal.18.* *Dxodi 20.*

Pauli autem eorum arcanorum, quæ homini non eſt fas pro loqui, Vnicus & germaniſsimus interpres Dionyſius Areopagita, quem poſt Apoſtolos Theologorum principem docti appellare ſolent, Epiſcopum dicit eſſe, Virum diuinũ, diuino numine afflatum, qui omni ſacra diſciplina ſit præditus, perficiens ea quæ perficiuntur, omnemq; Sacerdotalem doctrinam complexus: tradens item ſacra pro cuiuſque eorum dignitate, qui ſcienter & integrè præditi ſunt Sacerdotum perfectione atque virtute; & in quo omnis, quæ eum attingit Hierarchia, purè abſoluitur & cognoſcitur. *2.Cor. 12.* *Dionyſ.de Cæleſti Hierar. Cap. 1.*

Cum enim ex doctrina Apoſtolica tres functiones, operationes, atq; perfectiones, vniuerſi Eccleſiaſtici ordinis ſtatuat, Incipientium καθαρτικὴν καὶ διακριτικὴν: quaſi dicas, purgantem, ac diſcernentem, & ſeparantem vim; quæ inſtituendis Cathecumenis, ac illis qui primò initiantur, comparata eſt. Deinde eorum, qui inſtituti ſunt ſacrum φωτισμὸν, hoc eſt, illumiuantem virtutem; quæ illis, qui per Baptiſmum ad diuinum & cæleſte lumen adducuntur, inſeruit. Vltimam

mam autem , & cæteras in ſe complexam, omnium nobiliſsimam ac perfectiſsimam diuinam τελείωσιν: id eſt, eorum qui illuminati ſunt, ac ad ſupremam perfectionem tendũt, per ſacra myſteria & cæleſtem doctrinam, perfectionem atque conſumationem. Et primam quidem illam functionem τῶν λειτουργῶν hoc eſt, miniſtrantium eſſe dicit: ſecundũ τῶν ἱερέων id eſt, Sacerdotum ac Presbyterorum: tertiam, vtraſque in ſe complexam, diuinorum Hierarcharum atque Pontificum. hocq; illud eſt, quòd in diuino Hierarcha, omnem, quæ eum attingit, Hierarchiam purè abſolui & perfici docet. Sacra enim lex diuinæ Hierarchiæ, per prima & ſumma, ea quæ poſteriora ſunt, ad diuiniſsimũ deduci lumen: quæ quidem lex diuina eſt in omnibus ipſius creaturis, tàm quæ aſpectu ſentiũtur, quàm quæ aſpectum ſuperãt, præclariſsime inſtituta. Et inferiores quidem ordines, ad ſuperiora tranſilire non poſſunt; diuiniores autem virtutes ſecundum ſuas proprias perfectiones, eas quæ inferiores ſunt, in ſe complectuntur. Diuus verò Ignatius Ioannis Diſcipulus, eundem ita definit: Vt epiſcopum eſſe dicit, qui omni principatui & poteſtati ſupereminet, & quoad homini licet, imitator Chriſti veri Dei; princeps Sacerdotum, imaginem Dei referens: Dei quidem propter Priucipatum, Chriſti vero propter Sacerdotium. Nec enim Rege quiſquam præſtantior, aut quiſquam ſimilis ei, in rebus creatis; nec Epiſcopo quicquam maiusin Eccleſia, qui Deo conſecratus eſt, pro totius mundi ſalute: quem qui honorat, à Deo honorabitur; qui ignominia afficit, à Deo punietur: ſine quo nihil

In Epiſtola ad Smirnenſes.

nihil faciendum cenſet earum rerũ, quæ ad Eccleſiã ſpectant; neque baptiſandum, neque offerendum, neque Sacrificium immolandum, neque Oblationem celebrandam, neque coniugij vnitatem faciendã, vt coniugium ſit ſecundum Deum, non ſecundum carnem. Qui vbi comparet, ibi omnis ſit Chriſtiani populi multitudo, quemadmodum vbi Chriſtus, ibi omnis aſtat exercitus cœleſtis: veluti Imperatori poteſtatis diuinæ, omniſq; intellectualis naturæ gubernatori diſpenſatoriq; ; quem reuereri oportet vt Chriſtum. Sic enim nobis præcipiunt diuini Apoſtoli. Cui qui non obtẽperet, ille ſine Deo eſt, pietatis expers, Chriſtum ſpernens, eiuſq; ordinationi reſiſtens; ſine quo nulla eſt Eccleſia, nulla Sanctorum congregatio: abſque cuius auctoritate qui agit, foris eſt, inquinatã hẽt cõſcietiã, infideli deterior: qui.n. Chriſti ſunt, Epiſcopi ſunt: qui verò ab illo declinant, & cum impiis cõnẽ amplectũtur, hi cũ illis excindẽtur: nec.n. Chriſti agricultura ſunt, ſed Diaboli ſemen. Sacerdotiũ.n. eſt, omnium bonorum quæ in homine ſunt, ſupremus apex; qui aduerſus illud facit, non hominem ignominia afficit, ſed Deum & Chriſtum Ieſum primogenitum, qui natura ſolus eſt primus & ſummus Sacerdos. Laici enim Diaconis, Diaconi Presbyteris, Presbyteri Epis Epiſcopus Chriſto, vt ipſe Patri, ſubijcitur. *Quem eundem Epiſcopum, NAZIANZENVS, atque ſacer BASILIVS, duo Catholicæ religionis clariſſima lumina, illis pulcherrimis & veriſſimis depingũt coloribus:* *Naziãzenus in Apologetico primo. Et in oratione de*

dum

laudibus Athanaſii. In funere itē parentis: In exhortatione ad Epiſcopos. Baſilius in Epiſto. 61.

dum, eum Angelum Dei, candelabrum in Eccleſia Chriſti Sacerdotem, incruenta Sacrificia offerentem, illuſtrem animarum cuſtodem, magni Dei figmentum in manibus ſuis portantem, Deum hominibus conciliantem, immortalis vitæ Doctorem, magnam vocem & tubam, ſermonum Regalium viuificantem virtutem, columnam & firmamentum in domo Dei, ſcopulum eminentem, qui omnes fluctus errorum & perſecutionum excipiat, frangat, & à populo Dei arceat; terrorem Hæreticorum, cuſtodemq́; Patriarum Legum, omniſq́; nouitatis hoſtem; ſecurim petram ſcindentem, linguam flumini irriganti ſimilem, cordis profunditatem, fulgur celeritatis, ſacri conſilij apicem, ſermonum myſticorum interpretem, ignem malæ & vitioſæ materiæ purgantem, ventilabrū quo à grauibus dogmatibus leuia diſcernuntur, gladium vitijs radices excindentem, percutientibus Adamantem, diſsidentibus omnia inungentem Magnatem, veteris vitæ & doctrinæ exemplum appellare ſolent; quem item omnes neceſsitatum ſuarum nominibus compellent. Vt Virgines pronubium laudent, Coniuges moderatorem, Monachi legiſlatorem, ſimplices itineris ducem, ſpeculationi dediti Theologum, hilares frenum, calamitoſi conſolatorem, canicies baculum, iuuentus magiſtrum, pauperes ſuppeditatorem, diuites diſpenſatorem, viduæ patronum, pupilli patrem, peregrini hoſpitem, fratres fratrum amatorem, ægrotantes medicum, ſani valetudinis cuſto-

dem

dem; omnes denique eum, qui omnia omnibus factus eſt, vt omnibus lucrum faciat. *Quem oues ſuæ ad illud tribunal, in quo & ſermo, & actio, & cogitatio cuiuſque noſtrum, iuſta Dei tritura expendetur, cùm ipſe Deus ad iudicandam terram ſurrexerit, vocaturæ ſunt; vt qui ita fidem ſeruarint, virtutemq; coluerint, vt ab illo imbuti ſunt.* Quód ſi rectè exequuti ſumus, *inquit Cyrillus,* recipiemus mercedem, imo & laudem conſequemur: ſi veró aliter & peruersè, quæ nobis flammæ ad ſupplicia ſufficient? Audiemus enim illud: Terram meã perdidiſti, & populum meum occidiſti. Et laicorum quidem quiſque pro ſua vita ratione reddet; nos autem, quibus Sacerdotum munus incumbit, non pro nobis ipſis duntaxat, ſed ſimul pro vniuerſis in Chriſtum credentibus, cauſam dicemus. 1.corinth.9. Cyrillus ep. 6. Eſa. 14.

Tanti igitur, & tàm ſublimis ſponſi, hæ ſunt nuptiæ: nam plura in eam partem dicere, nec res ipſa, nec tempus patitur.

Sponſor autem quis? non alius certè, quã ipſe ſummus Sacerdos & Pontifex Chriſtus Dominus; quem diuus Ignatius primogenitum, et ſolum natura τὸν πατρὸς ἀρχιερέα *vocat; quẽ Dionyſius* ὁ ἱαρχικὸμ καὶ προτομ ἱεροτελεστὴμ*, hoc autẽ eſt, diuinum & primum conſecratorem appellare ſolet. Primus enim Pontifex, primus Hierarcha Eccleſiæ ſuæ, Chriſtus Dominus. Hic ex vniuerſa illa diſcipulorum turba, quæ illum ſequebatur, elegit duodecim; quos Apoſtolos nominauit; quos poſtea ad cænam primò, deinde in cælos aſcen-* Capit. 5. de Eccl. Hierar.

 ſurus,

ſarus, Pontifices & Sacerdotes illis verbis, illa cæremonia, creauit atque conſecrauit: Sicut miſit me viuens Pater, ita & ego mitto vos. Hoc cum dixiſſet, inſufflauit, & dixit eis: Accipite Spiritum ſanctum; quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. *Hic idem dixit Paulus:* Aſcendens in altum, dedit dona hominibus. Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores & Doctores, ad conſummationem Sanctorum, in opus miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti; donec occurramus omnes in vnitate fidei, & agnitione filij Dei, in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti. *Huic primo et ſummo Conſecratori, Petrus cum omni multitudine fratrum, præſentauit Ioſephum, qui vocabatur Barſabas, qui cognominatus eſt Iuſtus, & Mathiam, cum illa præfatione:* Tu Domine, qui corda noſtri omniũ, oſtende quem elegeris ex his duobus vnum, accipere locum miniſterij huius, & Apoſtolatus, de quo præuaricatus eſt Iudas, vt abiret in locum ſuum. *Non ſolùm autem hic Conſecrator eſt, ſed etiam ipſe præſens huic negocio adeſt.* Si enim vbi fuerint duo vel tres, *inquit Ambroſius,* ibi ſe futurum promiſit: quantò magis vbi eſt Eccleſia, vbi myſteria ſua ſunt, inuocatus precibus Sacerdotum, ibi dignabitur ſuam impartire præſentiã. Credamus igitur diuinitatis hîc præſentiam. Operationem credimus, præſentiam non credamus? vnde ſeque-

Matth. 18.

De ijs qui myſterijs initiantur cap. 3.

ſequeretur operatio, niſi præcederet ante præſentia?
Huius autem Hierarchæ, quem ſummo loco conſediſſe vide tis, manus nihil aliud ſunt, quàm viſibile inſtrumentum, externumq́ ſignum & ſymbolum illius inuiſibilis Sponſoris & conſecratoris Ieſu Chriſti. Ideoq́ ſummum & principem, tanquam ſummi & principis Miniſter & Vicarius, in tota Eccleſia obtineat locum: Ideo omnes, ſiue Preſbyteri, ſiue Epiſcopi, ſubmiſsè ante illum inclinant capita ſua. Ideo hic ipſe Conſecrator nihil omninò vel dicit, vel agit, non denique ſe loco mouet, niſi primùm ope & auxilio impetrato deſuper à Patre luminum; à quo omne datũ optimum, & omne donum perfectum promanat: ideo nihil ex ſua perſona loquitur, nihil ſua facit autoritate. Nam & Moyſes, *inquit Diuus Areopagita*, ſacrorum Legis myſteriorum interpres ac præfectus, non priùs Aaronem ad Pontificalem dignitatem extulit, quem alioqui Deo charum eſſe, ac dignum Sacerdotio, exiſtimauit; quàm ad id agitatus Deo conſecrationis principe, conſecrationis ritum & munus, vt Pontifex, exe cutus eſt.

Iacobi 1.

Ibid. cap. 5.

Cogitandum eſt igitur diligenter & conſideratè, & illis qui conſecrari debent, apud quem Antiſtitem atq́ Hierarcham ſe ſiſtant: apud illum ſcilicet, quem Iudicem viuorum & mortuorum aliquando conſpecturi ſunt. Cogitandum item & Regibus atque Principibus, omnibusq́ illis, quibus Pontificis deligendi ac deſignandi poteſtas & auctoritas credita eſt; quem, & qualem virum, & quibus ex cauſis & meritis, huic tanto Pontifici & Hierarchæ offe-

 runt,

runt, ne falſi & mendaces teſtes inueniantur apud Deum & homines. Neque enim facilè eſt Deum fallere, magnumq́; Dei oculum, omnia cernentem, effugere. Illud item ſciendum, nihil huic ipſi Pontifici difficilè, nihil arduum, nihil ad efficiendum impoſſibile; earum præſertim rerum, quarum adminiſter ac diſpenſator conſtitutus eſt, fore: qui tantum & tam potentem auctorem & conſecratorem habeat; modò ipſe ignauus & ocioſus eſſe nolit; modò ipſe officio ſuo non deſit; modo in omnibus cœptis ac inſtitutis ſuis ad ſuum patronum & aduocatum recurrat.

Sponſore earum Nuptiarum explicato, ad Nymphoſtolos, ſiue Paranyphos, quos Latini Pronubos, nuptiarumq́; auſpices, vocare ſolent: hoc autem eſt, exoratores, inſtructores, exornatoresq́; nuptiarum, tranſeamus. Omnes Prouinciæ Epiſcopi hi eſſe debent. Sic enim prima Nicæna ſtatuit Synodus: Epiſcopum, *inquit*, conuenit, maximè quidem ab omnibus, qui ſunt in Prouincia, Epiſcopis ordinari. Si tamen hoc difficilè fuerit, aut propter inſtantem neceſsitatem, aut propter itineris longitudinem; tribus tamen omnimodis in idipſum conuenientibus, & abſentibus tamen pari modo decernentibus, & per ſcripta conſentientibus, tùm ordinatio

Act. 1. celebretur. *Nam & Mathias præſentibus vndecim, in locum de quo præuaricatus eſt. Iudas, ſufficitur; & Saulus, & Barnabas, eodem modo*: Erant, *inquit*, in Eccleſia quæ

Actuum 13. eſt Antiochiæ, Prophetæ & Doctores; dixitq; Spiritus ſanctus: Segregate mihi Saulum & Barnabam, in

opus

opus ad quod aſſumpſi eos. Tunc ieiunantes & orantes, imponentesq́; eis manus, dimiſerunt illos. *Neque vero fruſtra & temerè, tot, & tantis teſtibus, hoc ipſum nititur Coniugium. Cùm enim Epiſcopus dux ſit cæcorum, medicus ægrorum, doctrinæ cuſtos, forma gregis: prouidendum erat diligenter, ne in ipſo duce aliquid erroris, in medico peſtis & ægritudinis, in doctore & magiſtro ſtultitiæ et ignorantiæ, in forma & exemplo gregis, aliquid turpitudinis & deformitatis inſit; ne mercenarius pro paſtore, ne lupus pro ſtabulario, ne fur & latro pro Doctore ſubrepat.* Si enim oculus fuerit nequam, totum corpus tenebroſum erit. Si lumen tenebræ ſunt, ipſæ tenebræ quales erunt? Matth. 6.

Nihil earum rerum huius ſeculi Heretici faciunt. Vanæ quis gloriæ ac popularis auræ æſtro percitus: iræ ac odij facilibus accenſus: libidinis & cupiditatis ignes non ferens: duro telo paupertatis preſſus: auſus quid breuibus Gyaris et carcere dignum: ad iſtos confugit, ſe Ducem, Doctorem, Hierarcham conſtituit: accipitur, auditur, laudatur, omniaq́ flagitia illi facilè condonantur, modò impia dogmata & ipſe ſequatur, & alios doceat. Ideo ſemper paruuli fluctuantes ſunt, ideo circunferuntur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in aſtutia ad circumuentionem erroris: ideo nuuquam ſibi conſtant: ideo nuſquam locum habent, vbi cõſtanter defigant pedem. Ephe. 4.

Et pronubi quidem noſtrarum nuptiarum ſunt hi, Circũſtantiæ autem illæ. Tempus quidem, diei Dominici, hora tertia. Idq́ vetuſtiſsimo more. Solam enim maiores noſtri, *inquit ſacer Leo*, reſurrectionis Dominicæ diem eo Epiſt. 82. 89

hono-

Digitized by Google

honore dignam iudicauêre, vt Sacerdotes qui ſumantur, hoc die potiſsimùm conſecrentur: nam quicquid eſt à Domino inſigniùs conſtitutum, in huius diei dignitate eſt geſtum. In hac mundus ſumpſit primum exurdium: In hac per reſurrectionem Chriſti, & mors interitum, & vita accepit initium: In hac Apoſtoli à Domino prædicandi omnibus gentibus tubam ſumũt, & inferendum vniuerſo mundo ſacramentum regenerationis accipiunt: In hac congregatis in vnum diſcipulis, Dominus dixit: Accipite Spiritum ſanctũ; quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum detinueritis, detenta ſunt, In hac denique promiſſus à Domino Spiritus ſanctus aduenit: Et repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, & cœperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus ſanctus dabat eloqui illis: vt cœleſti quadam regula inſinuatum & traditum nouerimus, in illa die celebranda nobis eſſe myſteria Sacerdotalium benedictionum, in quo collata ſunt omnia dona gratiarum.

Ioan. 20.

Actuum 2.

Locus autem, Templum Deo conſecratum, Altare Ieſu Chriſti: Nam & illi primi Diuini Hierarchæ atque Pontifices ſancti Apoſtoli, erant ad communem menſam, tùm quando Sacerdotes & Pontifices creati ſunt. Cæna enim facta, veteri & typico Sacrificio & Sacerdotio perfecto atque conſommato, Lege charitatis & humilitatis per ſubmiſſam lotionem pedum firmata; nouo reficiuntur cibo, atque ex nouo bibunt calice; nouum inſtituitur Sacrificium; noui recentis Sacrificij Miniſtri ac Sacerdotes: ita vt menſa

Ioan. 13.

illa

illa cæleſtibus refecta dapibus; pars inaugurationis & conſecrationis eorum fuerit. Eodem modo, dum Saulum, & Barnabam in opus miniſterij elegit Spiritus ſanctus, dicit Scriptura: Miniſtrantibus illis Domino, (quod Græcis myſticam ſignificat oblationem) & ieiunantibus, id factum eſſe. *Indeq; profectum eſt, vt nulli Ordines ſacri, ex illis qui maiores dicuntur, que ſine hac menſa, ſine hoc altari, ipſaq; ſacrorum myſteriorum communicatione & oblatione conferantur: quod iam tum ab Apoſtolorum temporibus profectum, & inſtitutum eſſe, teſtis eſt Diuus Areopagita, qui dicit:* Nullum licere Sacramentum perfici Hierarchici muneris, abſq; diuina Euchariſtia. *Hoc ſiquidem Sacramentum, omnium bonorum fons eſt & origo; per hoc tanquam per mundiſſimum canale, omnes perferuntur gratiæ, vt ſint in fontem atque ſalientis in nobis in vitam æternam. Huius Sacramenti ritè conficiendi cauſa, omnes ſacri Ordines inſtituuntur, & per hoc firmantur. Hoc myſterium eſt omnium diuinorum operum ac myſteriorum arabo, & vltima obſignatio.*

Actuum 13.

Cap. 3. de Ecleſiaſtica Hierarchia.

Ioan. 4.

Cum igitur nobis demonſtratum ſit, inter quos hæ ipſæ nuptiæ contrahantur; quis nuptiarum Sponſor; qui auſpices & pronubi; quis locus & tempus: nunc modum ipſum, in quo ſumma huius argumenti conſiſtit, diſponſationis eius texamus. Adducitur igitur imprimis nouus Sponſus ab exoratoribus atque pronubis, ad diuinum Hyerotele ſtem. Neque enim primis illis cæleſtibus, ac vere aureis temporibus inuadebantur Epiſcopatus, neque illi qui Epiſcopi creabantur

*tur ſpontè currebant, aut Epiſcopatus fraude & violenter oc-
cupabaut; aut Epiſcopatus fraude & violenter occupabant;
ſed quærebantur, ſed ducebantur, ſed vi & precario pertra-
hebantur. Sic Baſilium deſerta & ſolos locos ſequentem,
prodit Chryſoſtomus: Baſilius Gregorium. Sic Aſtemius o-
rientis Præfectus, Theodoſii mandato, dolo & inſidijs ip-
ſum Chryſoſtomum capit, ac plane vinctum ad præhenden-
dum Conſtantinopolitanum Patriarchatum mittit: Sic Gre-
gorius Magnus alieno veſtitu in ſpelunca delituit, donec in-
dicio igneæ columnæ proditus eſt: Sic Nilamon Monachus
mortem ſibi potius à Deo impetrauit, quàm vt à Theophi-
lo ad Epiſcopatum pertraheretur: multi ſeipſos truncabant,
ne Epiſcopi fierent. Quàm mæſta illa vox, Iſaiæ verbis
vſurpata, Nazianzeni fuit; poſteaquam Epiſcopus Saſi-
morum creatus eſt:* Super me, *inquit*, rurſus vnctio & Spi-
ritus, & rurſus ego lugens & triſtis incedo. Nam pro-
fectò, *inquit*, ars quædam artium & ſcientiarum mihi
eſſe videtur, hominem regere animal, omnium maxi-
mè varium & multiplex. Vt quemadmodum in ſu-
blimi & pendulo fune gradientibus, huc vel illuc de-
flectere minimè tutum eſt, nec quælibet parua inclina-
tio paruum periculum adfert; verum eorum ſalus ac
ſanitas in æquilibrio poſita eſt: ad eundem quoque
modum vtramuis in partem quiſpiam, ſiue ob vitium,
ſiue ob imperitiam propendat, haud leue periculum
tum ipſi, tum ſubditis imminet, ne in peccatum pro-
labatur. *Nunc turba ruit. Neque cuiuſquam rei tanta ſe-
ges & vbertas eſt, quàm vacante Epiſcopatu, candidatorum;*

In Apologetico ad patrem.
Eſa. 6.
In Apologetico primo.

tanquam non virtutis exemplum, ſed vitæ adiumentum & ſubſidium, hunc ordinem eſſe iudicent; ac non munus reddẽdæ rationi obnoxium, ſed imperium liberum ac referendarum rationum metu ſolutum. Et ideò verendum eſt, ne illud exaudiant: Ipſi regnauerunt, & non ex me: Principes extiterũt, & ego ignoraui. Quod metuo, ne ipſi fructus, atque hæc omnium rerum perturbatio, abundè doceat. Oſeæ.8.

Ducitur igitur ad ſuum Sponſorem nouus Sponſus: ducitur autem in veſtitu & apparatu candido, propter deſignationem illius candidæ & nuptialis veſtis; ſine qua qui ingreſſus ad nuptias fuerat, eiectus eſt in tenebras exteriores. Matth. 22. Nemo.n.magno & Deo,& Sacrificio,& Põtificatui, *dicit Gregorius*, dignus eſt, niſi qui priùs ſeipsũ, deo hoſtiã viuẽtẽ & sãctũ exhibuerit rationabileq́; cultũ gratũatq; acceptũ oſtẽderit, Deoq́; Sacrificiũ laudis, ſpiritũq́; afflictũ atq; contritũ obtulerit. *Veſtis ergo candida, innocentiæ velamina indicat. Ducitur in veſte & ornatu Presbyterali atq; Sacerdotali. Neq; enim in primæua illa Eccleſia licuit quenquam Epiſcopum creari, qui non per omnes Eccleſiaſticos gradus tranſierit, qui nõ per multos annos functiones omnium Ordinum exercuerit. Vnde illa laus Cornelij apud beatiſsimum martyrem & Pontificem Cyprianum:* Non iſte, *inquit*, ad Epiſcopatum ſubito peruenit, ſed per omnia Eccleſiaſtica officia promotus, & in diuinis adminiſtrationibus Dominum ſæpè promeritus, ad Sacerdotij ſublime faſtigium, cunctis religionis gradibus aſcendit; nec, vt quidam, vim fecit vt Epiſcopus fieret, ſed ipſe vim paſſus eſt vt Epiſcopatum coactus excipe- In Apologetico primo. Lib.4. Epi.2

In laudibus Athanaſii: ciperet. *Eodem modo Gregorius laudat Athanaſium, laudat Baſilium. Athanaſium quidem*: Cunctis, *inquit*, Eccleſiaſticorum graduum muneribus deinceps perfunctus Alexandrino populo, quod idem eſt ac ſi dixiſſet, vniuerſo terrarum orbi, præficitur. *Baſilium verò:* Ordine, *inquit*, & Spiritualis progreſsionis lege, hoc eum honore affecerunt. *Et adfert hac de re ſuum iudicium*: Nauticam legem præclaram cenſeo, quæ gubernatori primùm remos committit, deinde ad proram collocat, ſicq; prioribus muneribus commiſsis, tandem eũ poſt diuturnam maris verberationem ac ventorum gubernationem, ad gubernacula conſtituit. Eadem rei militaris eſt ratio. Miles primò, deinde Centurio, tùm Imperator, hic optimus ordo eſt; iiſq; qui ſubſunt imprimis conducibilis.

In laudibus Baſilij.

Sed & ipſe paſtor paſtorum Ieſus Chriſtus, per omnia primùm tentatus eſt pro ſimilitudine abſquepeccato, priuſquam Pontifex factus eſt, vt poſſit compati infirmitatibus multorum. Negocia enim oportet gerere Epiſcopum, *inquit Syneſius*, quæ ſimul omnes tangunt. Quæ enim communia omnium ſunt, vnum ipſum curare opus eſt, niſi criminibus omnibus obnoxius eſſe velit. Cùm inferiorum ordinum culpæ, *ſcribit S. Leo*, ad nullos magis referendæ ſint, quàm ad deſides negligenteſq; rectores, qui multum ſæpè nutriunt peſtilentiam, dum neceſſariam vel neſciunt, vel diſsimulent adhibere medicinam. Quis autem ille eſt, *inquit Gregorius*, qui veritatis Antiſtitem & propugnatorem vnius dieculæ ſpacio,

Hebr. 4.

Apud Nicepho. lib. 14. ca. 55.

Epiſtola 3.

In Apologetico primo.

cio,veluti ſimulachrũ ex argilla,fingat;illũ in quã, qui cũ Angelorũ claſſe & ordine futurus eſt;qui cũ archãgelisDeũ celebrabit,qui adsupernũ altare ſacrificia tra ſmittet, ſimulq; cũ Chriſto Sacerdotio fũgetur;qui figmẽtũ inſtaurabit,imaginẽq; creatori ſiſtet, & ſuperno mundo opificẽ aget. Et quod maius eſt, dicã: Deus erit, & alios Deos efficiet. *Nunc autem illud euenit, quod idem Nazianzenus dicit*: Diſcipuli ſimul magiſtriq; pietis deſignantur: alios ante purgant, quàm ipſi purgati fuerint: heri ſacrilegi,hodie ſacerdotes: heri extra ſancta, hodie ſanctorum arbitri & Antiſtites: veteres vitio, pietate rudes & recentes: (quòd gratiæ ac fauoris humani, non Spiritus opus eſt) qui cùm cœtera omnia violenter peruaſerint, ad extremùm ipſam quoque pietatem tyrannide præmunt: quorum non mores dignitati, ſed dignitas moribus fidem aſtruit, ordine admodum præpoſtero: qui denique plura pro ſuis, quàm pro populi ignorantijs, ſacrificia debeant. *In laudibus Athanaſii.*

Ideo nihil recto ordine, nihil canonicè, nihil more veteri in Eccleſijs geritur. Cùm primùm curandum erit, vt Eccleſia digni ſimus; deinde ſacrario; & ita demum perfectum. Sanxit hoc vetuſtiſsimum Sardicenſe Concilium, in quo Oſius Epiſcopus ſic loquitur. Si fortè aut diues, aut ſcholaſticus de foro, aut ex adminiſtratione Epiſcopus fuerit poſtulatus, vt non prius ordinetur, niſi ante & Lectoris munere, & officio Diaconi, aut Presbyteri, fuerit perfuuctns; & ita per ſingulos gradus, ſi dignus fuerit, aſcendat ad culmen Epiſcopatus. Poteſt enim per has *Capite 13.*

promotiones, quæ habebunt vtique prolixum tempus, probari qua fide ſit, qua modeſtia, qua grauitate, & verecundia; & ſi dignus fuerit probatus, diuino Sacerdotio illuſtretur: quia conueniens non eſt, nec ratio vel disciplina patitur, vt temerè & leuitur ordinetur, aut Epiſcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui neophytus eſt: maximè cúm & magiſter gentium beatus Apoſtolus, ne hoc fieret, denunciaſſe & prohibuiſſe videatur; ſed hi, quorum per longum tempus examinata ſit vita, & merita fuerint comprobata. *Sanxerunt hoc idem Sanctiſsimi Pontifices, Cœleſtinus, Leo, Gelaſinus, Nicolaus primus,* Quid proderit per ſingula Clericos ſtipendia militaſſe, *inquit Cœleſtinus*, & omnem egiſſe in domeſticis caſtris ætatem, ſi qui ſunt ex laicis, his præfuturi quæruntur? *Pulcherrimè eam totam rem ſanctiſsimus explicat LEO*: Cúm omnis gradus militiæ Chriſtianæ de incrementis profectuum debeat æſtimari, an poſsint cuiquam maiora committi? Meritó beatorum Patrum venerabiles ſanctiones, cùm de Sacerdotum electione loquerentur, eos demùm idoneos ſacris adminiſtrationibus cenſuêre; quorum omnis ætas, à puerilibus exordijs vſque ad prouectiores annos, per diſciplinæ Eccleſiaſticæ ſtipendia cucurtiſſet, vt vnicuique teſtimonium prior vita præberet: nec poſſet de eius prouectione dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus caſtis, pro actibus ſtrenuis, celſioris loci præmium deberetur. Si enim ad honores mundi ſine ſuffragio temporis, ſine merito laboris indignũ

Cœleſtinus i decreto ſua Sanctionis.

Leo in decretalibus ſuis. cap. 33.

Gelaſius in decretalibus ſuis, cap. 3.

eſt

eſt peruenire, & notari ambitus ſolent, quos probitatis documenta non adiuuant; quàm diligens & quàm prudens habenda eſt diſpenſatio diuinorum munerũ & cœleſtium dignitatum, ne aliquo Apoſtolica & Canonica Decreta violentur: & his Eccleſia Domini regenda credatur, qui legitimarum inſtitutionum neſcij, & totius humilitatis ignari, non ab infirmis ſumere incrementum, ſed à ſummis volunt habere principium: cùm valdè iniquum ſit & abſurdum, vt imperiti magiſtris, noui antiquis, & rudes præferentur emeritis? Omnis Eccleſiaſtica diſciplina reſoluitur, omnis ordo turbatur, dum in Eccleſia, qui nullum ſubierunt miniſterium, peruerſo eligentium iudicio, indebitum obtinent principatum. *Damnat plurimùm eo nomine Nicolaus primus Photium, qui laicus Conſtantinopolitanum affectabat Primatum*: Pridem, *inquit* auditor eſſe debuit, & deinde inſtitutor: ſed hic docere priùs elegit, & deinde cœpit doceri; priùs ſanctificare curauit, ac deinde ſanctificari; priùs illuminare voluit, & poſtea illuminari. *eamq́ ob cauſam & ipſum Photium, & eius conſecratorem Gregorium Syracuſanum, loco & dignitate mouit. Nam ſi quid ſecus aliquando fiebat, tum id vel ob ſummam neceſsitatem & excellentiam virtutis, vt in Nectario; vel imminentis periculi cauſa, vt in Taraſio; vel per miraculum cœleſtemq́ deſignationem, vt in Ambroſio factum fuiſſe legimus. Proinde monet diligenter idem Nicolaus Conſtantinopolitanam Eccleſiam.* Vt tales alere omni religioni ſtudeat eruditos viros, qui ad eum cardinem

Nicolaus Epiſtola prima ad Michaelem imperatorem.

Epiſtola. 5.

nem honoris dignè ſubrogari poſſint. Quód non ſolùm, *inquit*, in tanto Patriarchatu, obſeruari omnino debet, verùm etiam in ſingulis quibuſque ciuitatibus ex conſuetudine Canonica, magna cum cautela, ſeruatur & cuſtoditur.

Sic pertractus, ſic veſtitus, ſiſtitur principi Hierarchæ, magni & ſacroſancti Tabernaculi adminiſtro, nouus Sponſus poſtulatur. Poſtulari enim debet Epiſcopus, non poſtulare. De Dei enim & Chriſti eius iudicio, *dicit Cyprianus*, de Clericorum omnium teſtimonio; de plebis, quæ adeſt, ſuffragio; & de Sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio; loco & gradu Cathedræ Sacerdotalis vacante; Dei voluntate, atque omnium conſenſione, creari & conſecrari debet Epiſcopus. Lib.4.Epi.2

Poſtulat, *dicunt ſacri pronubi*, Reuerendiſsime Antiſtes, ſacra mater Eccleſia, vt hunc præſentem Presbyterum ad onus Epiſcopatus ſubleuetis. *Illud apertè declarantes, neque Reges, neque Principes, neque plebem, aut ciuitatis magiſtratum, ſed Hierarchiam ordinationem atque benedictionem Epiſcopum conſtituere; illorum teſtimonium tantum, huius auctoritatem eſſe.*

Sic conſtituto & poſtulato nouo Sponſo, cùm rectè norit ſacer Antiſtes, plenas nuptias tribus quaſi contineri partibus, Fide, Sacramento, & Prole: Ne quid feſtinè & properè faciat, neue cito cuiquam, iuxta Apoſtoli præceptum, manus imponat, ſecundum Decretum Carthaginen. Concilij: primùm ad examen fidei, quod tanquam fundamentum & baſis totius ædificij eſt, ſeſe confert, Fides autem cùm primùm 1.Tim.5.

mùm in ſenſu eluceſcere debeat, deinde in moribus, ad vtrũque doctrinæ genus explorandum ſe confert; tàm quòd in ſermone, quàm quod in opere vitaq́ exemplo conſiſtit. Et primùm de primo genere fit inquiſitio. Num doctrinam veteris & noui Teſtamenti, cuius magiſter & interpres eſſe debet, rectè norit? Abſurdum enim eſt, *inquit Gregorius*, & ſalutis Doctorem, & Antiſtitem, ſaluti principia ignorare. *Et num prudentiam ſuam, quantum illius capax eſt natura, diuinæ ſcripturæ ſenſibus accommodare velit? Quod dum ſanctè profeſſus fuerit, proponitur illi vniuerſæ fidei ſumma; eorum præſertim capitum, quibus vniuerſa religio Chriſtiana continetur: Summæ ac diuiniſs. Trinitatis confeſſio; incarnationis, ſalutiſq́ noſtræ æconomia; ſpes vitæ & reſurrectionis futuræ; Sanctorum communio: ac vnius ſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ auctoritatis: vbi illa maximè inculcari ſolent, quæ aliquo modo praua ei inſidioſa Hæreticorum curioſitate & malicia, eo tempore in dubium ſunt vocata, aut quæ aliqua labe inſidiator ſalutis noſtræ aſperſit Diabolus; ne quid ex communi contagione contraxerit ille, qui cæterorum norma & regula eſſe debet. A ſenſu ad mores transfertur oratio, proponuntur ſumma capita muneris Epiſcopalis; & num ea ſeruare, in eiſq́ ſeſe exercere ac elaborare velit, ab eo ſummo exequitur ſtudio. Maxime* num tam exhibere paratus ſit, *vt dicit Bernardus*, quàm exigere obedientiam; vt tantam occupaturus ſedem, illud recognoſcat primus Centurionis: Et ego, *inquit*, ſum homo ſub poteſtate, habens ſub me milites. Vt prius agnoſcat ſe hominem quàm potentẽ,

In laudibus Athanaſii.

Ad Henricũ Senonenſem Archiepiſcopum Epi. 42

Luc. 7.

quò

quò propriæ ſubiectionis experimento diſcat ſua moderari imperia. Nam & conditor Cæſaris, Cæſari non
Matth. 22. cunctatus eſt reddere cenſum. Quæ enim à Deo ſunt,
Roma: 13. ordinata ſunt. Viderint ergo huius rei diſuaſores, quale ſit Dei ordinationi reſiſtere. Plurimum ſe Epiſco-
Ioan. 13. po deferre putant, cùm eum Chriſto præferre conantur: ipſo rectamante, Non eſt ſeruus maior domino ſuo. Quod non dedignatus eſt magiſter & dominus, talis præſertim, indignum ſibi iudicabit ſeruus bonus, & deuotus diſcipulus? Stupenda inſania, Animarũ non cunctor turbas mihi cuſtodiendas colligere, & vnum ſuper me grauior proprium habere cuſtodem? Illi etſi honorant, onerant: hi non tam præmunt, quàm protegunt. Quis dabit mihi centum in mei cuſtodiam deſignari paſtores? Quantò plures ſentio mei cuſtodiam gerere, tantò ſecurior exeo in paſcua. Principem te
Eccl. 32. conſtituerunt, eſto inter illos tanquam vnus ex illis. Vt te putemus tanquam vnum ex illis, videamus te tam exhibere paratum, quàm exigere obedientiam, videamus tam libenter præpoſitis obtemperare ſubiectũ, quàm imperare ſubiectis. Quod ſuperiori non præſtitiſti, ab inferiori non petas.

Interrogatur ergo; Num ea, quæ in diuina Scriptura legit & intelligit, plebem cui præferendus eſt, & verbis & exemplis docere velit? Num Traditiones orthodoxorum Patrum, ac Decreta Sanctæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ, & ipſe ſeruare, & alios ſtudioſè docere, propoſitum habeat? Num ipſe ſuperiori poteſtati beati

Petri,

Petri, eiuſque ſucceſſorum, penes quem ſummam regiminis ſui primus & ſummus Pontifex reliquit Ieſus Chriſtus, per fidem, ſubiectionem, & obedientiam, ſecundum Canonum auctoritatem, more & lege veteri ſeſe ſubiiciat? Num mores ab omni malo temperare, & quantum poterit, Domino adiuuante, ad omne bonum commutare: caſtitatem & ſobrietatem, cũ Dei auxilio, cuſtodire & docere: diuinis negociis mãcipari, & à terrenis negocijs & lucris alienus eſſe; ne ſcilicet oculos, qui moderandis greſsibus præeunt, cura pulueris obſcuret? Caput namque ſubiectorum ſunt cuncti, qui præſunt: & vt rectè valeant pedes itinera carpere, hæc proculdubio caput debet ex alto prouidere: Num humilitatem & patientiã in ſeipſo cuſtodire, & alios docere velit? pauperibus item & peregrinis, omnibusq; egentibus, propter nomen Domini, affabilis & miſericors eſſe?

Quæ omnia vbi ille ſanctè, & bona fide ſeruaturum ſe, quantum humana fert conditio, promiſerit; ſumma eius oneris, quod ſubeundum eſt, ob oculos illi, tanquam in compendio, ponitur: Epiſcopum oportere iudicare, interpretari, conſecrare, ordinare, offerre, & baptiſare. Quod onus cũ non ſit humanarum virium, ſed & Angelicis ipſis humeris ſit ſublimius, cùm ab eo ſolo nobiſcum portari poſsit, à quo eſt omnis ſufficientia noſtra: conferunt ſe omnes, Conſecrator, ſimul Sponſus, Pronubi, ac tota Eccleſia, ad communem orationem. Et vt ſe recognoſcant eſſe ciues ſanctorum, domeſticos Dei, populum ſupernæ Hieruſalem, adiungunt 2. Cor. 3. Ephes. 2.

orationes & ſupplicationes Sanctorum; vt quod eorum fragilitas non poteſt, iſtorum victorialis autoritas impetret; vt qui iam ſunt ſecuri de ſuis, ſint ſolliciti de noſtris. Super nouũ igitur Sponſum, pronum ante conſpectum Dei iacentem, Deum Patrem, ac Chriſtum Dominum exorant: vt illi viro, vtilitati Eccleſiæ prouidens, benignitas omnipotentis diuinæ gratiæ ſuæ tribuat largitatem: vt illum benedicere, ſanctificare, & conſecrare ipſe dignetur.

Quo loco diligenter mihi ſunt commonendi illi, qui aliquando hoc tantum munus ſubire debebunt; vt non tùm primùm vbi ad diuinum ſiſtuntur Hierarcham, de his ipſis muneris & functionis ſuæ partibus cogitent; hisq; rebus, quæ illis credenda, ſeruanda, docenda, vindicanda proponuntur; ſed longè ante vires ſuas explorent. Si enim tunc primùm, *inquit Bernardus,* hæſitare incipias, id quidem ſeró. Aute, iuxta conſilium Saluatoris, ſediſſe debueras, ante æſtimaſſe opus, meriti vires, ponderaſſe ſapientiam, comparaſſe, ſumptus computaſſe virtutum. *Quid enim indignius eſt? quid maiore pœna dignum? quàm in conſpectu Dei & Angelorum eius, in conſpectu Eccleſiæ vniuerſæ; id ſe ſcire profiteri, quod ignores; id velle, quod nolis; id poſſe, quod nullo modo poſsis? Non tum igitur hæc talia cogitanda ſunt, dum iam diuino aſtamus Altari; ſed tùm, dũ ambitiosè diſcurrimus, prenſamus, cælum & terram, modò optatis potiamur, miſcemus. Neq; enim erit adeò deſperatus & perditus animus; qui ſi maieſtatem & amplitudinem earum rerum ſecum diligentiùs conſiderauerit & expenderit, qui non concidat, qui ſe daro præcipitem velit, qui ſen-*

De conſidera tione libr. 1.
Lucæ 14.

tentiam futuri iudicis, quam veluti manu ſua ſubſcribit, nō exhorreſcat. Ne illud exaudiat: Neſcis quid petis. *Tu quidem coram me, atque Eccleſia hac, ore tuo profiteris, te velle & poſſe calicem meum bibere, vitam & mores meos imitari; curam & ſolicitudinem meam, quam in paſcendis ouibus meis ſuſcepi, ſtudio & diligentia tua exprimere; crucem meam ferre: cor autem tuum totum in vanæ gloriæ ſtudio occupatum, in lucro & quæſtu detentum, omni libidine & cupiditate ardens, ab his tuis promiſſis eſt alieniſſimum. Vt autem hi tam ſublimes honores eius vanitatis homines conferantur, non eſt voluntas Patris mei; hæc ipſæ ſedes et dignitatis, alijs moribus ſunt præparatæ à Patre meo: Et hos quidem Conſecratores tuos, tanquam homines, diuini ſeu ſus & ſummæ rationis ignaros fallere poteris; Deum autē, apud quem conſcientia nuda eſt, quem ignota non tranſeūt, occulta non fallunt, qui cognitor eſt ſecretorum & ſcrutator cordium, fallere nunquam poteris. Eſt profectò hic metus omnium maximus, hoc periculum omnium extremum; huic quidem certè, qui & operæ præclarè nauatæ magnitudinem, & rei infeliciter geſtæ, miſerum et pernicioſum exitum intelligit.* Matth. 20

Iuuat hoc loco apponere partem eius examinis, quam ſecum inibat, priuſquam Pontificatum prahenderet, magnus ille Theologus Nazianzenus; vt ſit quaſi norma & exemplum, quod vnuſquiſque noſtrùm, priuſquàm ad tantum munus accedat, ſecum expendère debeat. Quo tandem modo externum illud Sacrificium, illud magnorum myſteriorum exemplar, præfidenti animo ipſi offeram, *In Apologetico primo.*

Miſſa Sacrificiũ quomodo offerẽdũ. aut quo modo Sacerdotis habitum nomenq́; ſubibo? priuſquam manus pijs actionibus conſecraro; priuſquam creaturis rectè & ſanè, atque ad creatoris ſolùm admirationem, non autem ad detrimentum, oculum aſpicere aſſuefecero: priuſquam diſciplinæ Domini aures ſatis aperuero, ac mihi adiicietur auricula nequaquam durè audiens, aureaq́; inauris precioſo Sardio adſtricta; hoc eſt, ſapientis ſermo auri bene audienti: priuſquam ore, labiis, & lingua, ita meipſum compararo, vt & ore aperto ſpiritũ trahã, aut in myſteriorum dogmatũq́; pnũciatione, dilatato impletus ſpiritu fue
Pſal. 118. ro; & labia, vt Sapientiæ verbis vtar, diuino ſenſu con
Pſal. 8. ſtricta habuero, addam etiam tempeſtiuè ſoluta: & de
Eccl. 21. *Pſal.* 58. nique lingua exultatione perfuſa erit, diuinæque me
Pſal. 136. lodiæ plectrum effecta, ad Dei gloriam celebrandam
Pſal. 17. *Pſal.* 39. ſeſe excitans, ſimulq́; cum eo diluculo exurgens, ac
Pſal. 72. præ labore faucibus ipſis adhærens: priuſquam pedes
Roma: 6. meor ceruorum ritu inſtructos & præparatos, ad pe-
Pſal. 11. *Prouer.* 22. tram firmâro, pioſq́; & Deo gratos inceſſus meos ita directos habuero, vt nec tantillum temporis, nec vllo modo effunderentur: priùs denique quàm omnia corporis membra iuſtitiæ arma facta erint, omnemq́; mortalitatem abiecerint, à vita abſorptam, ſpirituiq́; loco cedentem? Ecquis porrò antequam puris & ignitis Dei eloquiis cor peruſtum habuerit, (id quod fit, cùm ſcripturæ ipſi aperiuntur) eaq́; ſuper latitudinem cordis trifariam deſcripſerit? vt Chriſti mentem habeat, atque in theſauros promiſcuæ multitudini abditos, inui

ſibi-

ſibiles, ac tenebroſos penetrârit; vt opes in ipſis conditas intueatur, alioſq; locupletes & copioſos efficere poſsit, ſpiritualia ſpiritualibus conferens? Ecquis ante quam Domini beneplacitum, ita vt par eſt, perſpexerit, templumq; eius viſitauerit; vel potiùs Dei viui tẽplum viuum factus fuerit, Chriſtiq; in ſpiritu domicilium? Ecquis antequam figurarum & veritatis cognationem & diſcrimen agnouerit, ab illiſq; ſecedens huic ſe adiunxerit; vt literæ vetuſtatem fugiens, ſpiritus nouitati ſeruiat; atque á lege, quæ in literæ abrogatione & abolitione ſpiritualiter expletur, ad gratiam pure planeque tranſiliat? Ecquis antequam & vitæ probitate, & ſpeculatione, per omnes Chriſti appellationes ac vires & facultates, tàm ſublimiores illas ac primas, quàm quas poſtremò humilioresque ſubiit, perrexerit, nimirum Dei, filii, imaginis, verbi, ſapientiæ, veritatis, lucis, vitæ, potentiæ, vaporis, defluxionis, ſplẽdoris, factoris, regis, capitis, legis, viæ, portæ, fundamenti, petræ, margaritæ, pacis, iuſticiæ, ſanctificationis, redemptionis, hominis, ſerui, paſtoris, agni, Pontificis, victimæ, primogeniti ante creaturam, primogeniti ex mortuis, reſurrectionis? Ecquis, inquã, has res & nomina incaſſum audiens, nec dum commercio vllo cum verbo habito, nec ipſius, quatenus vnumquodque horum vero nomine appelletur, particeps factus? Ecquis denique antequam quieto animo, atque ab huius vitæ negociis tranquillo fuerit, Deique ſapientiam, illam inquam, in myſterio recon-

1. Cor. 2. *Pſal. 26.* *1. Cor. 3.* *Pſal. 44.* *1. Cor. 2.* *1. Cor. 3.*

di-

Hebr. 5. ditam, accipere norit, ſed ætate adhuc tenera ſit lacteque alatur, nec inter Iſraelitas adhuc numeretur, nec in Dei caſtris acieque recenſeatur, nec Chriſti crucem virilibus humeris ferre queat, imó nec præſtantiùs fortaſſe aliquod corporis membrum ſit, læto tamen alacrique animo ſe Chriſti Eccleſiæ in caput conſtitui patietur? Nemo profectò, qui quidem conſilio meo ac iudicio ſtandum putabit. *Ex quo examine, illud tandem colligit & concludit:* Ac proinde, *inquit*, ſic mecum ipſe loquebar: Alius mercaturæ cauſa nauiget, & longa maria tranſmittat, & cum ventis fluctibusq; perpetuò colluctetur; magna vel operæ precia facturus, ſi ita caſus tulerit, vel pericula aditurus, quiſquis nimirum vel nauigandi peritia, vel negociandi arte excellit. Mihi verò melius atque optabilius eſt in terra quietem habenti, atque exiguum aruum & dulce ſulcanti, & lucra & mare procul ſalutanti, exiguo ac rigido pane vitam, vt potero, ſuſtentare, eamq; tutam tranquillamque ducere, quàm ob ingentes quæſtus graue diuturnumq; periculum ſubire. Quemadmodum enim magno & excelſo viro detrimenti loco habendũ eſt, res magnas non aggredi, nec virtutem ad multos propagare, ſed in paruis leuibuſque rebus defixũ hærere, ac velut magno lumine paruam domum illuſtrare, aut virilibus armis puerile corpus obtegere: ita cõtra paruo homini ſecuritas in eo conſiſtit, vt non magnopere ſeſe oneret, nec grauiori, quàm eius vires ferre queant, ſarcinæ caput ſupponens, ſimul & ridendũ

Non ſapiens læto animo creatur Epiſcopus.

Trãquillam uitam parcè ac duriter agere præſtat quàm Epiſcopum eſſe.

ſeſe

Digitized by Google

ſeſe propinet, & in periculum conijciat: quemadmodum ſcilicet nec allij cuiquam turrim ædificare conuenit, quám ei, cui ad eam prorſus abſoluendam ſuppetunt facultates, vt ſcriptura teſtatur. Meliusq; eſt alijs, qui artis peritia præſtent, habenas noſtri concedere, quàm indoctos & imperitos aliorum aurigas eſſe: præſtareque candidam aurem ſubmittere, quàm ſtolidã linguam mouere. *Hæc Nazianzenus.* Lucæ 14.

Verùm dicet quis: ſponte tantus honor ad me defertur, omnis cognatorum & agnatorum manus cogit vimq; adfert, dementemq; fore prædicat, ſi tantam repudiauero dignitatem: at is vocat, penes quem eſt legitima vocandi poteſtas et auctoritas. Huic verò homini hac venuſtiſſima reſpondet ſimilitudine CHRYSOSTOMVS: Libro 4. De Sacerdotio.

Etenim quæro ex te, ſi quem ſuſpicamur fabrum eſſe, ad opus vocemus, ſequaturq; ipſe: deinde manus admouens materiæ ad ædificium paratæ, ligna, itemque & lapides auertat, opus autem ſic coagmentet, ſic domum ædificet, vt ſtatim collapſura ea ſit, num ille ſeſe abundè hac defenſione tutaturus eſt, ſi dixerit, ab aliis ſe coactum, non etiam vltró ad ædificandum acceſiſſe? Certè nequaquam, idque iure optimo: oportebat enim vel aliis ad id vocantibus pedem referre ac tergiuerſari. Itàne verò qui ligna ac lapides auertit faber, huic nullus prorſus ſuffugii locus, quó minus pœnas pendat: qui verò animas negligenter ædificans perdiderit, hiccinè alienam vim abundans ſibi ſuffugium præſidiumque putabit? & quo id pacto

non valdè ineptum atque abſurdum? nondum enim adiicio, nolentem à nemine compelli poſſe: ſed & ipſum volo vim fuiſſe immodicam perpeſſum, artibusq; variis circumſeptum, vt in retia caderet. Hoccinè igitur illum a ſupplicio eximet? ne obſecro, ne eò vſque nobis imponamus, neque ſimulemus ignorare nos ea, quæ vel admodum pueris nota eſſe poſſunt: re uera enim quum rationis reddendæ tempus aderit, ignorantiæ ſimulatio hæc nihil nobis allatura eſt præſidii. Prícipatũ huiuſmodi nihil ipſe ambiuiſti, imbecillitatis tuæ conſcius? Probe id ac rectè. Oportebat ergo cum eodem hoc conſilio, vocantibus etiam aliis, tergiuerſari. Anné quum te nullus vocaret, imbecillus tu, ac minime idoneus eras: vbi primùm verò comperti ſunt qui honorem ad te deferrent, de repentè in valentem atque idoneum euaſiſti? Certè huiuſmodi res deridicula prorſus ac nugatoria eſt, eademque extremo etiã ſuppiicio digna. *Hæc autem proferentes, non eos, vt cum Gregorio Romano Pontifice loquar, qui rectè poſſint deterremus, ſed ab appetitu tanti oneris cordis infirmitatem munimus, ne imperfecti quoque culmen arripere regiminis audeant: & qui in planis ſtantes titubant, in præcipitio pedem ponant.*

Abſoluto fidei examine, auguſtiore ſibiq; peculiari magis nouus Sponſus induitur habitu Calceatur pedes ad anunciandum Euangelium pacis; vt eat; non ſtet; laboret, non ocioſus deliteſcat. Induitur interioribus quibuſdam tunicis, inte

rioris

rioris & occultæ deuotionis, innocentiæ & integritatis perfectionem denotantibus; cuius ſolus Deus purarum animarum vnicus ſponſus inſpector eſt; & cuius ſuauitatem illi ſoli norunt, qui experiuntur: intus enim eſt qui iudicat, intus quod iudicatur, vt internorum cura in externorum nimia occupatione non minuatur. Induitur item Dalmatica, latas manicas habente. Oportet enim Epiſcopum, ſicut Dei diſpenſatorem, hoſpitalem eſſe, benignum, liberalem, non turpis lucri cupidum. *Maioris enim peculij diſpenſatorem plura expendere oportet: qui diuitias opesq́ veras eſſe putet, ſi non ſtudio omni aliena bona corradat; ſed vti indigentium penuriam ſua liberalitate adiuuet, qui ſua commoda propinquorum bona deputet.* Egẽtis enim mentem, doctrinæ ſermo non ita facilè penetrat, *inquit Gregorius* ſi hunc apud eius animum manus miſericordiæ non commendat. Tunc autem verbi ſemen facilè germinat, quando hæc in audientis pectore pietas prædicantis rigat. *De quo illud dicatur,* Diſperſit deditq́;: *Non fiſco, non Hæretico, potenti & non factioſo ciui, non carni & ſanguini, non tenaci, & quæ nunquam compleri poteſt, arcæ; tantò minus non libidini & cupiditati, ſed diſperſit dedit pauperibus: hoc eſt, ſeminaria futuræ pietatis & eruditionis extruxit; adoleſcentes præſtantes ingenio quàm plurimos domi, foriſq́, opibus ſuis educauit: Paræcijs deſertis ac depopulatis Paſtores & Sacerdotes ſuis copijs aluit: redeuntes ab errore, benignè & liberaliter ſuſcepit; captiuos redemit; virgines orbas elocauit; peregrinos hoſpicio ſuſcepit; viduis, orphanis, morbo ac ætate fractis, opem tulit:*

Titum. 1.

In ſecunda parte paſtoralis, cap. 7.

Pſal. 31

F Diſ-

Diſperſit, dedit pauperibus; iuſtitia eius manet in ſeculum ſeculi, cornu eius exaltabitur in gloria. Fœnus hoc ſolum, *inquit ſanctus LEO*, aſpicere & exercere debemus, vt quod hîc miſericorditer tribuimus ab eo, Domino, qui multipliciter & in perpetuum manſura retribuet, recipere valeamus. *Neque enim nos hæreditate poſſedimus Sanctuarium Dei, ſed alienæ ſortis diſpenſatores ſumus.* Cuius peculii vſus quidem, *inquit Bernardus*, eſt bonus, abuſio mala, ſollicitudo peior, quæſtus autem turpiſsimus. Diſpenſationis autem huius, *inquit Chryſoſtomus*, modus ille, ſi Eccleſiaſticæ facultates neque redundet, neque temporibus neceſſarijs deſint. *Verùm de munificentia Paſtoris ſatis. Adijcitur autem ornatus hic ſuper Sacerdotalem habitum, ad indicandas eas actiones atque operationes, quas ipſe præter alios Sacerdotes, peculiari quodam modo exercere ſolet: quales ſunt illæ, vltra regiminis, doctrinæ ac iuriſditionis rationem: quas ex Græcis Areopagita, ex Latinis verò Leo Papa, ex antiquiſsimo ritu recenſent. Presbyterorum (vt eorum verbis vtar) & Diaconorum, atque Virginum conſecratio, conſtitutio Eccleſiæ atque Altaris, benedictioitem eorundem & vnctio, per impoſitiones manuum fidelis baptiſandis, vel conuerſis ex hæreſi, paracleti Spiritus ſancti traditio; quale item eſt Chriſma conficere, Chriſmate baptiſatorum frontes ſignare, publicè in Miſſa pœnitentes reconciliare, formatas Epiſtolas mittere. Hæc enim omnia illicita ſunt Chorepiſcopis atq; Preſbyteris, (inquit ſanctus Leo) qui ad exemplum & formam ſeptuaginta diſcipulorum eſſe noſcuntur: qui quanquam Con*

ſecra

Epiſtola 1. Capite 4.

lib. 2. De conſideratione

De Eccl. Hierar. Cap. 5. Leo Epiſ. 88

ſecrationem habeant, Pontificatus tamen apicem non habēt. Quæ omnia ſolis deberi ſummis Pontificibus, authoritate Canonum præcipitur: vt per hoc, & diſcretio graduum, & dignitatis faſtigium, ſummi Pontificis demonſtretur. Sed neq; coram Epiſcopo licet Presbyteris in baptiſterium introire: nec præſente Antiſtite infantem tingere, aut ſignare: nec pœnitentem, ſine præceptione Epiſcopi ſui, reconciliare; nec eo præſente, niſi illo iubente, Sacramentum Corporis & Sanguinis Chriſti conficere; nec eo coram poſito populum docere, vel benedicere aut ſalutare, nec plebem vtique exhortare.

Sic igitur veſtito & ornato Sponſo, à fide fit tranſitus ad Sacramentum: transfert ſe Sacer Conſecrator ad eas operations, quæ verè ſanctæ ſunt ſanctosq; efficiunt: quæ ex antiquiſsima & Apoſtolica traditione, ſacris primum ſignis & actionibus, deindè myſticis vnctionibus continentur. Actiones & ſigna ſacra, à Dionyſio tantorum myſteriorum diui In codē quinto Capite. *no interprete, hæc numerantur. Primum* ἡ πρὸς θεῖον θυσιαστήριον προσαγωγὴ, καὶ ὑπόπτωσις. *hoc autem eſt, aditus ad diuinum altare, ac ſubmiſſa genuum inflexio. Quod ſignum, & actionem deſignare docet.* Eum qui inſtituitur Pontificali conſecratione, vniuerſam ſuam vitam, omnemq; mentis integritatem, Deo ſummo ac primo conſecratori ſubijcere & reſignare debere; ad eiuſque Deoq; dicatum aditum, qui dignus ſit & conueniens, quantū fieri poſsit, diuino, ſanctiſsimo, ac ſacro Altari, ad quod mentes, quæ diuinam ſpeciem præſeferunt, con-

ſecrantur.

Secundũ ſignum et actio, eſt ἡ τῆς ἱεραρχικῆς χειρὸς ἐπίθεσις: *ideſt, Sacri Hierarchæ, ac reliqui collegij manuum impoſitio. Tangit enim Princeps conſecrationis Pontifex, ac deindè cæteri omnes, illius qui conſecratur caput, manuſq; illi imponit: quod ſignum & actio,* primum diuinum, *vt idem inquit, Dionyſius,* præſidium declarat; quo, tanquam ſancti pueri, illi qui conſecrantur, patris charitate foueri ſolent, illiſque facultatem ac vim Eccleſiaſtici ordinis tuendi largitur, contratiasq; poteſtates procul ab eis arcet. Docet deinde omnia officiã & munera ſacri Ordinis exequi, eos qui conſecrantur; vt ſub Deo agentes, eumq; omnium ſuarum actionum habentes ducẽ in omnibus.

Tertium ſignum eſt, ἡ σταυροειδὴς σφραγίς: *id eſt, crucis obſignatio, quæ ſignificat omnium animi ſimul corporiſq; cupiditatum ceſſationem, diuinæq; vitæ imitationem, immoto oculo aſpicientem Chriſtum crucifixum, qui ad crucem vſque & mortem expers omnis peccati peruenit; eoſq; qui ita viuunt, vt eum imitentur, carnemq; ſuam cum illo crucifigũt, quod crux iſta deſignat, ſibi ſimiles participes libertatis ſuæ à peccato efficit, obſignans eos ſigillo & imagine crucis, iuſtitiæ & innocentiæ ſuæ. Quid enim eſt aliud hæc crucifixi imago, quàm forma & exemplar perfectum mortificationis omnium cupiditatum noſtrarum? In hoc enim ligno omnia deſideria noſtra, omnes nimiæ ſollicitudines, omnes cupiditates noſtræ, confixæ & mortuæ ſunt. Quæ enim ambitio ſanari poterit, quàm hæc ipſa incredibilis humilitas*

Chri-

Chriſti in cruce pendentis non ſanat? Quæ auaritia cu-rari, quàm hæc nuditas, ac planè extrema paupertas non curat? quæ libido extingui, quàm hæ ipſæ aridæ faces ſele & aceto imbutæ, ſalutis noſtræ nen extinguunt? Vnde Bernardus: Singuli, *inquit*, illiciti motus animi mei, ſingula ſunt in te Deus conuicia: vi puta iracundiæ motus in manſuetudinem tuam, inuidiæ in charitatem, luxuriæ in ſitim tuam, cupiditatis meæ in nuditatem, faſtus in tuam extremam humilitatem. *Epiſtola 42*

Quartum ſacrum Symbolum eſt ſacraq; actio, huicq; ordini quaſi propria & peculiaris, & quæ in nulla alia conſecratione adhiberi ſolet, præter eam quæ Pontificis eſt, ἡ τῶν λογίων ἐπὶ κεφαλῆς ἐπίθεσις *hæc autem eſt, ſacrorũ librorum ſuper caput & humerum eius qui conſecratur, ſanctiſsima impoſitio. Cuius modum & rationem ſic explicat Carthaginẽ. Concilium:* Duo aſsiſtentes Epiſcopi, ponunt & tenent Euangeliorum codicem ſuper caput & ceruicem eius qui conſecratur, & vno ſuper eum fundente benedictione; reliqui omnes qui adſunt, manibus ſuis caput eius tangunt. *Quid autem ſibi ea actio velit, diuinus explicat Areopagita:* Quoniam, *inquit*, perficiens omnis Sacerdotii vis & ſcientia, à diuina myſteriorum auctore bonitate diuinis Pontificibus datur, iure ac meritò in capitibus Pontificum, ſcripta diuinitùs tradita ponuntur, quæ compendio ſcienterque omnem Theologiã, omnem Dei operationem, doctrinam ſanctam, diuina & ſacra verba & opera, orationes & actiones, quas Hierarchia noſtra habet Dei benefici conceſſu ac munere: *Ibidem.*

quod

quod diuinus Pontifex, omni quidem facultate quæ Pontifice digna eſt, præditus eſſe debeat, & omnium ſacrarum interpretationum atque factorum, quæ Hierarchiam attingunt, vera atque à Deo tradita ſcientia non illuſtrari modo, verùm etiam alijs, vt Pontifici conſentaneum eſt, tradere; perficereq́; diuinis ſcientijs ac ſummis, vt ita dicam promotionibus ex Pontificis dignitate omnia, quæ in tota Hierarchia maximam vim perficiendi habens. *Ex multis enim & varijs functionibus, quæ Epiſcopum attingunt, illa propria ac quaſi peculiaris eſt, Euangelium prædicare*; vt potens ſit; *inquit Paulus*, in doctrina ſana, & eos qui contradicunt arguere. *Itaque in priſca illa & veteri Eccleſia, nemo hoc docendi pulpitum conſcendebat, niſi is qui Epiſcopus eſſet; vel ſi forte aliqua ſumma infirmitate præpediebatur, Presbytero quidem cuipiam hoc munus delegabat: ita tamen, vt ipſe eius doctrinæ teſtis & iudex intereſſet. Itaq; ægri etiam Pontifices, nonnunquam in lectis ad templum adferebantur, vt eius doctrinæ quæ populo tradebatur, teſtes & arbitri intereſſent; ne quid illis inſcijs atque incautis, hæreticæ labis & peſtis ſubreperet. Non in capite autem tantum ſacer Codex Epiſcopi ponitur, ſed in humero etiam: Vt primus ipſe hoc iugum ſubeat, ac in ſocietate Ieſu Chriſti trahat: vt populo Dei more ſancti Moſis, atque adeò Ieſu Chriſti præeat, ac viam per huius vitæ turbulentem pelagus pandat, anguſtamq́ illam ſemitam & aſperam, primus te rat ac muniat. Vt illud poſſit dicere cum CHRISTO:* Diſcite á me, quia mitis ſum & humilis corde. Exemplum

Titum. 1.

plum enim dedi vobis; vt quemadmodum ego feci, ita *1. parte paſtoralis. 2.*
& vos faciatis *Et illud Pauli*: Imitatores mei eſtote,
quemadmodum ego Chriſti. Nam ſi paſtor, *inquit Gregorius*; per abrupta graditur, grex profectò ad præcipitia ſequetur: aut qua præſumptione percuſſum mederi properat, qui in facie vulnus portat? tantumq; debet actionē populi actio tranſcendere. Præſulis; quantū diſtare ſolet à grege vita Paſtoris. Qui n. loci ſui neceſſitate exigitur ſūma dicere, ac eadē neceſſitate cōpellitur ſūma mōſtrare; ne ſubditi ī exēplo eius qui præeſt, quā ī obſtaculo itineris offēdāt. Sacerdotes nāq; vocamur, quo adeo præſumus, vt ſacrum ducatum fidelibus præbeamus: nulliq; illicitum videtur, *inquit Ambroſius*, quòd ab Epiſcopo quaſi licitum perpetratur.

Matth. 11. *Ioan. 13.* *1. Cor. 4.*

Quinta & vltima diuina eſt actio, quam ſacer Dionyſius τκμ ανάρ ἐκςκμ: *hæc autem eſt, vt ſacrum exponit Carthaginen. Concilium, eam quæ ſuper eum qui conſecratur funditur benedictionem: quæ talis eſt*: Propitiare, *inquit*, Domine ſupplicationibus noſtris, & inclinato ſuper hunc famulum tuum cornu gratiæ Sacerdotalis, benedictioniſq; tuæ in eum infunde virtutem. *Prorumpitq; ſacer Antiſtes in diuinas laudes*, eum eſſe honorem omnium dignitatum, qui gloriæ eius ſacris famulantur ordinibus. Qui per Moyſen famulum ſuum, ſecreti familiaris affatu, inter cætera cœleſtis documenta culturæ, de habitu quoque indumenti ſacerdotalis inſtituens, electū Aaron myſtico amictu veſtiri inter ſacra iuſſit; vt inſſit; vt intelligentiæ ſenſum de exemplis priorum caperet

De Dignitate ſacerdotali.

peret ſecutura poſteritas : ne eruditio doctrinæ eius vl li deeſſet ætati. Cùm & apud veteres reuerentiam, ipſa ſignificationum ſpecies obtineret, & apud nos certiora eſſent experimenta rerum, quàm enigmata figurarum. Illius nanque Sacerdotii anterioris habitus, noſtræ mentis ornatus eſt; & Pontificalem gloriam non iam honor comemndat veſtium, ſed ſplendor animarum. Quia & illa quæ tunc carnalibus blandiebantur obtutibus, ea potiùs, quæ in ipſis erant intelligenda po ſcebant.

Precatur deinde, Vt ei famulo ſuo, quem ad ſummi Sacerdotii miniſterium elegit, eam gratiam largiatur: vt quicquid illa velamina in fulgore auri, in nitore gẽmarum, & in multimodi operis varietate ſignificabãt, hoc in eius moribus actibusq; clareſcat. Vt compleat in Sacerdote ſuo miniſterij ſui ſummam, & ornamentis totius glorificationis inſtructum, cœleſtis vnguenti rore ſanctificet. *Atque ita deinceps ſe ad ſacras confert vnctiones. Significat autem ea* αὐχρ'ἐυσνσ, *ſiue ſacra precatio, vt idem inquit Dionyſius*, Deo charum conſecratointerpretem, eſſe diuinæ creationis ſiue electionis; qui non ſuo munere eos qui conſecrantur, ad Eccleſiaſtici ordinis honorem virtutemq; efferat; ſed diuini numinis inſtinctu agitatus in omnibus cónſecrationibus quæ Pontificem attingunt. *Cùm autem ſanctificatio*, vt in-

De Spiritu S. Cap. 16. & Epiſt. 79 quit Magnus Baſilius, *ſine ſpiritu non ſit, cùm & cœleſtes illæ ang. licæ virtutes, quæ natura quidem ſanctæ non ſunt, ſit enim nullam haberent differentiam ab eo ſpiritu, qui ſolus*

lus natura ſanctus dicitur; ſecundũ proportionem tamen ſuæ dignitatis & excellentiæ, ſanctificationis ſuæ modũ & mẽſuram ab eodem ſpiritu ſancto accipiant. Hic enim eſt digitus Dei, per quem omnia ſolidantur: hæc eſt ſuperna illa & cœleſtis vnctio, quæ docet omnia: hic eſt ignis puriſſimus, qui mundat, purgat, & ſanctificat ea vniuerſa, quæ ſancta ſunt. Proinde diuinus Antiſtes creatore Spiritu, ſuper eum quẽ ſacrat, inuocato, ad ſacras vnctiones ſe confert; vt oſtendat, hũc ipſum qui ſacratur miniſtrum, & vicarium illius fore, quẽ vnxit Deus oleo lætitiæ præ conſortibus ſuis, Lucæ. 11 Ioan. 2. Pſal. 44.

Vngit autem primùm caput eius, cum ea præfatione:
Hæc vnctio, *inquit*, Domine copioſè in caput eius influat: hæc in os ſubiecti decurrat; hoc in totius corporis extrema deſcendat: vt tui Spiritus virtus & interiora eius repleat, & exteriora circumtegat. Abundet in eo conſtantia fidei, puritas dilectionis, ſecuritas pacis: Sint ſpecioſi munere tuo pedes eius, ad Euangeliſandum pacem, ad Euangeliſandum bona. Da ei Domine miniſterium reconciliationis in verbo & in factis, in virtute ſignorum & prodigiorum: Sit ſermo eius & predicatio non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione ſpiritus & virtutis. Da ei Domine claues regni cœlorum, vt vtatur, non vt glorietur poteſtate; quam tribuis in ædificationem, non in deſtructionem. Quodcunque ligauerit ſuper terram, ſit ligatum & in cœlis: & quodcunque ſoluerit in terris, ſit ſolutum & cælis. Quorum detinuerit peccata, detenta ſint: Roma. 10. 2. Cor. 11. 1. Cor. 2. Matt. 1.

& quorum dimiſerit, tu dimittas. Qui maledixerit ei,
Gene. 27. Matth. 24. ſit ille maledictus: & qui benedixerit ei, benedictionibus repleatur. Sit fidelis ſeruus & prudens, quem conſtituas tu Domine ſuper familiam tuam, vt det illi cibum in tẽpore opportuno, & exhibeat omnem hominem perfectum: ſit ſollicitudine non piger, ſit ſpiritu
Rom. 12. feruens: oderit ſuperbiam, humilitatem ac veritatem diligat, neque eam vnquam deſerat, aut laudibus, aut timore ſuperatus. Non ponat lucem tenebras, nec tenebras lucem: non dicat malum bonum, neque bonum
Eſa. 5.
Rom. 1. malum. Sit ſapientibus & inſipientibus debitor, vt fructum de profectu omnium conſequatur. Tribuas illi Domine Cathedram Epiſcopalem, ad regendum Eccleſiam tuam & plebem ſibi commiſſam: ſis ei auctoritas, ſis ei poteſtas, ſis ei firmitas. Multiplica ſuper eum benedictionem & gratiam tuam, vt ad exorandã ſemper miſericordiam tuam, tuo munere idoneus, & tua gratia poſſit eſſe deuotus. *Ac deinceps interpoſitis alijs orationibus, ac publico Eccleſiæ cantu, ad vnctionem manum eius accedit; quas item cum ea poſtulatione ungit:* Deus & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui te ad Pontificatus ſublimari voluit dignitatem, ipſe qui per Samuelem
1. Reg. 26. Dauid in regem & Prophetam inunxit, te noſtro miniſterio Chriſmate & myſticè delibutionis liquore perfundat, & Spiritualis benedictionis vbertate fœcundet: vt quicquid benedixeris, benedicatur: & quicquid ſanctificaueris, ſanctificetur: & conſecratarum manuum iſtarum impoſitio, cunctis proficiat ad ſalutem.

Digitized by Google

tem. *Neque verò fruſtra, aut ſine cauſa tam prolixis, tã frequenter repetitis precibus, hic ipſe qui conſecratur. Deo omnium bonorum auctori & largitori commendatur:* Plus enim, *inquit Chryſoſtomus,* eius modi precibus indiget, quàm cæteri omnes. Nam quantò eſt celſior dignitas, tantò Sacerdotis maiora ſunt pericula. Sufficit enim vel vnum Epiſcopatus rectè factum authorem ſuum in cœlum attollere, vnumq́; peccatum in ipſum inijcere gehennæ profundum. Nam in qui in ordine priuato parum religioſus erat, multò profectò magis id patitur, cùm Eccleſiæ gubernacula regẽda ſuſceperit: quippe tum & inanis gloria vehementiùs imminet, & pecuniæ amor & faſtus; cùm principatus ipſe præſtet licentiam offenſionis & contumeliæ, atque maledicta, & alia prorſus innumera. Votis itaque omnibus optandũ, vt qui antea pietate præditus fuerat, talis permaneat ſuſcepto munere adminiſtrationis. *Hæc Chryſoſtomus.*

In primum c. ad Titum: ſermo 1.

Vngitur autem futurus Hierarcha primùm in capite, per quod mens eius deſignatur: quò admoneatur, vt diligat Deum ex toto corde ſuo, & ex tota anima ſua, & ex omnibus viribus ſuis; & proximum ſuum, ſicut ſeipſum: quarum rerum omnium, caput fons eſt & principium. Deindè, vt auctoritas & dignitas eius declaretur, eum ſcilicet eſſe caput & Principem Eccleſiæ ſuæ; quomodo vir vxori ſuæ caput dictus eſt. Honor enim & ſublimitas Epiſcopalis, *inquit Ambroſius,* nullis poterit comparationibus adæquari. ſi Regum fulgori compares, & Principum Diademati, longè erit inferior, quàm ſi plumbi metallum ad auri

Ephe. 5.

De dignitate Sacerdota li. cap. 2.

 ful-

fulgorem compares:quippè cùm videas Regum colla & Principum ſubmitti genibus ſacerdotum,& exoſculatis eorum dexteris orationibus eorum ſe commendare & communire, qui item cornu ſuo Reges & Sacerdotes vngunt. Sed prouidendum eſt, *inquit Ambroſius*,ne ſit honor ſublimis,& vita deformis: ne ſit deifica profeſsio,& illicita actio:ne ſit religioſus amictus,& irreligioſus prouectus: ne ſit gradus excelſus,& deformis exceſſus:quia ſicut nihil eſſe diximus Epiſcopo excellentiùs,ſic nihil eſt miſerabiliùs,ſi de ſancta vita Epiſcopus periclitetur, ſi Sacerdos in crimine teneatur. Nam quantò gradus altior eſt,tantò ruina grauior:honor grandis,grandiori debet ſollicitudine circumuallari. Ideo igitur prærogatiua honoris mõſtratur,vt merita congrua requiratur.

Vngitur demùm in capite,vt oſtẽdatur eſſe Vicarius Chriſti, eiusq́; dignitatem & authoritatem gerere; qui eſt ſuper omnia; & quem conſtituit Deus caput ſuper omnem Ecclesiam. Ideo Reges non iam in capite,ſed in humero vnguntur: Primum,vt is proprius honor ſit illius,quem Deus conſtituit excelſum ſuper omnes Reges terræ, & quem oleo lætitiæ excellentius & auguſtiùs vnxit præ conſortibus ſuis. Deinde vt oſtendatur,quòd primò ante omnes Reges & Principes perſona capitis Pontificiali officio repræſentetur. Vngitur tamen & Rex in humero, vt neque ipſe planè excludatur à repræſentatione eiuſdem capitis: Nam & huius Principatus,*vt dixit Eſaias*,fuit ſuper humerum eius: & vt ſciat ſe eſſe miniſterium ad portandam crucem Ieſu Chriſti lau-

Ephe.1. Pſal.88. Pſal 44. Eſa.9 Rom.13.

laudem bonorum, vindictam antem malorum.

Sed non caput tantum Pontificis vngitur, verùm & manus. Primùm, propter officium et miniſterium eius, vt ſe ſciat dignitatem non propter ocium, ſed propter negocium ſuſcipere: vt ſciat ex illo ſe numero operariorum eſse debere, qui ſuſtinent pondus diei & æſtum. Demùm, vt illis manibus adſit virtus Spiritus ſancti, eas teneat & dirigat; cum illis laboret et operetur: vt quicquid benedixerit, benedicatur; quicquid ſanctificauerit, ſanctificetur: Quo certiòr fiat populus Chriſtianus, dicente Epiſcopò aut Sacerdote Ego te baptiſo: ego te abſoluo: non illum baptiſare, non illum peccata relaxare, ſed vnctionem ipſam ſed eum Spiritum, cuius hæc vnctio ſignum eſt, omnipotenti virtute & præſidio ſuo hæc talia efficere. Itē, cùm accepto pane et calice, in ita conſecratas manus, illa verba profert: Hoc eſt corpus meum: Hic eſt ſanguis meus *non illum aliquid vi ſua efficere, ſed Spiritum ſanctum deſcendere, & virtutem altiſsimi obumbrare: vt qui in vtero virginis verum corpus & ſanguinem eius admirabili & illi ſoli cognita virtute effecit, idem ſub ſpeciebus panis & vini hoc idem efficiat. Quibus ſacris Symbolis & myſterijs cùm hæretici careant, mirum eſſe non debet, ſi ea quæ in Eccleſia Catholica certiſsima & facillima eſſe videntur, ab illis non intelliguntur; perexiguamq́ vel nullam potiùs, his fidem habeant. Neque enim nos hæc humanis viribus aut meritis tribuimus, ſed illi Spiritui ſancto, de quo Dauid dixit;* Emitte Spiritum tuum & creabuntur, & renouabis faciem terræ. *Vnguntur amplius manus eius qui conſecratur, vt operetur bonum: ad omnes quidem, ſed maximè ad domeſticos*

Matth. 20. *Luca 1.* *Pſal. 103.* *Gal. 6*

fidei

Prouer. 31 *fidei: ut manus ſuas mittat ad fortia; ut panem ocioſus non*
can. 5 *comedat; ut manus eius diſtillent myrrham; ut ſit beatus ſer*
Luc. 12. *uus ille, quem cùm venerit dominus, inuenerit vigilantem, & operantem.*

Vngitur autem ſancto Chriſmate, quod ex oleo & balſamo confici & temperari ſolet; ut per oleum quidem, nitor
Luc. 6 *& puritas conſcientiæ denotetur.* Bonus enim homo, ex bono theſauro profert bona: & malus homo, de theſauro malo profert mala. Nec colligũt de ſpinis uuas,
Math. 7. aut de tribulis ficus. Non poteſt arbor bona malos fru-
2. Cor. 1. ctus facere. Gloria noſtra, *inquit Paulus*, hæc eſt, cõſciẽtia noſtra: *ſed non gloria tantum, verùm etiam omnium laborum ſuaue condimentum; ſed omnium rerum aduerſarum tutiſſimus portus; ſed contra omnes viſibiles ac inuiſibiles hoſtes munitiſsimum præſidium; omniſq́ libertatis doctrinæ ampliſsimus campus: ſine qua qui docet, illud Dauidicum, quod aliquando magnum illum Origenem perterrue*
Pſal. 49. *rat, expaueſcat.* Quare tu enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? tu autem homo peccator es. Cùm videbas furem, currebas cum eo & cum adulteris ponebas portionem tuam. Exiſtimabas improbe, quòd ero tui ſimilis? arguam te, & ſtatuã contra faciem tuam. Intelligite hæc qui obliuiſcimini Deum, ne quando rapiat & non ſit qui eripiat.

In 2. caput Epiſtolæ ad Timoth. Titum. 1. *Balſamo autem deſignatur odor bonæ famæ:* Eum enim qui ſacerdotio fungitur, *inquit Chryſoſtomus*, odorem ſpirare optimum conuenit. *Vt ſit paſtor ſine crimine; ut habeat teſtimonium etiam ab his qui foris ſunt; ut item lu-*

ce

erat lux eius; quo videntes homines bona opera eius, glorificent Patrem qui in cœlis eſt; vt innocentia ſua obſtruat ora maleuolorum: sine qua eximia fama qui docet, eum altera quidem manu trahere, altera repellere dicebat magnus Nazianzenus *Ab omni ſpecie mala, inquit Paulus abſtinete vos; non à re tantum, ſed ſpecie etiam*. Non ſit in conſcientia, *inquit Bernardus*, nutans infirmitas modicæ fidei; non ſit in fama næuus malæ ſpeciei; vt ſic duplicibus, interna ſcilicet maturitate & externa ſpecie, veſtiamur: *Vt illud confidenter, ille qui forma eſt gregis, dicere poſsit*. sicut Balſamum aromatiſans odorem dedi. *Et illud Pauli*: Chriſti bonus odor ſumus in omni loco vt ſit flagrans & ſuauis odor primogeniti Eſau. *Et hoc eſt, quod ſibi voluerunt tintinabula illa ſuſpenſa ex veſtimento Aaronis ſacerdotis, de quibus præcepit Dominus*: Audiantur ſonitus, quando ingreditur, vel egreditur, ſacerdos ſanctuariũ in conſpectu Domini, & non moriatur. *Non alius certè ſonitus, quàm excellentis laudis & gloriæ, ac omnium virtutum celebris prædicationis. Et ideo, & lege ipſa Dei cautum fuit, vt is qui in Sacerdotum numero cenſeri debebat, omni vicio, ſiue corporis, ſiue animi, careret; neùe quid infamiæ in tota illius vita hæreret.* Et à *ſacris Canonibus piè ſtatuitur, vt is qui miniſterio Altaris addicitur, non modò omni culpa & ſcelere careat, ſed etiam ab omni ſuſpicione aut opinione ſceleris, ſit alieniſsimus.* Teneatur, *inquit ſanctus LEO*, ſubſcriptio Clericorum, honoratorum teſtimonium, ordinis conſenſus & plebis: qui præfuturus eſt omnibus, ab omnibus eligatur,

1. Tim 3. *Matth. 5.* *1. Teſ. 5.* *Libro 4. De conſideratione.* *Eccle. 24.* *2. cor. 2.* *Gen. 27.* *Exodi 28.* *Leuit. 21.* *Epi. 89. & 103.*

Ad

Ad cuius conſecrationem nullus ambitus trahat, nulla ſeditio impellat, nulla iniquitas incitet, ſed in medium conſtituta meritorum ſanctitate. vt cunctis ille præponatur, quem ſibi cuncti cupiunt præſidere. Populus enim Epiſcopum nō optatum aut contemnit, aut odit. *Sic igitur ſanctiſsima Pontificalis vnctio perficitur. In qua illud monet vetuſtiſsimus Canō, vt ea vnctione vngatur Epiſcopus, non tam in corpore quàm in corde: vt & interiùs ſit rutor conſcientiæ, quò ad Deum: & exteriùs odor bonæ famæ quò ad proximum. Neque verò nunc primùm ea vnctionis ratio eſt inuenta, ſed iam antiquiſsimis primitiuæ Eccleſiæ temporibus eſt vſu & conſuetudine comprobata. Quod vel ex Gregorio Nazianzeno conſtat: cuius illa ſunt, quibus parentem ſuum alloquitur, verba:* Idcirco me, *inquit*, Pontificem vngis: ac podere cingis, capitiq; cidarim imponis, atque holocauſti ſpiritualis Altari admoues, & ſanctificationis vitulum mactas, manusque ſpiritui conſecras, & ſancta ſanctorum ſpectatum introducis; veriq; illius tabernaculi, quod non homo, ſed Dominus conſtruxit, miniſtrum facis: dignumnè verò, & vobis qui vngitis, & eo propter quem peragitur, & in quem tendit hæc vnctio. perſpectum hoc habet Pater veri illius ac germani Chriſti, quem exultationis oleo præ conſortibus ſuis perfudit, cùm humanitatem diuinitate perunxit, vt faceret vtraque vnum. *Et alio loco*: ſpiritu, *inquit*, res noſtras moderante, cui nos ipſos dedimus, & caput noſtræ initiationis, oleo delibutum à Patre omnipotente, & Filio vnigenito, & ſpiritu ſancto ac Deo.

Et hactenus quidem peracta eſt Conſecratio, confectum Sacramentum. Iamq́ ille qui conſecratur, non amplius Electus, ſed Conſecratus appellatur. Quo in loco modicum inſiſtamus. Sancti eſtote Patres mei, quoniam Dominus veſter ſanctus eſt; quoniam impoſitio manuum quæ facta eſt ſuper capita veſtra, ſancta fuit; quoniam vnctio qua vncti eſtis, ſancta eſt; quoniam verba, ſigna, & operationes conſecrationis veſtræ, non ſancta modò ſunt, ſed ſanctiſsima etiam. Sancti igitur eſtote & vos, dateq́ omnem operam, ne ſancta impurè, ſublimia demiſsè, honore digna turpiter; & vt vno complectar, Spiritualia terrenè celebretis: ne hæc ipſa membra veſtra, organa diuina, inſtrumēta ratione prædita: inſtrumenta quæ à præclaro artifice Spiritu ſancto concinnantur atque pulſantur, ambitionis, cupiditatis, libidinis, ac turpitudinis arma efficiatis, ne templum Dei, tàm ſanctè conſecratum, poluatis, ac contaminetis; ne parietes de albati ſitis, & dicamini; ne ſimiles efficiamini ſepulchris de albatis, quod quondam Phariſæis obiecit Chriſtus Dominus, quæ à foris patent hominibus ſpecioſa, intus verò plena ſunt oſsibus mortuorum & ſpurcicia; ne omnia quidem ſancta habeatis, ipſi autem prophani ſitis. Audite quid dicat Dominus. *Actu. 23* *Matth. 23.*

Loquere ad Aaron; Homo de ſemine tuo per familias, qui habuerit maculam, non offerat panes Domino Deo ſuo, nec accedat ad miniſterium eius. Si enim homo apud hominem, *inquit Gregorius*, de quo minimè præſumit fieri interceſſor, erubeſcit, qua mente apud Deum interceſsionis locum pro populo arripit, qui familiarem ſe eius gratiæ per vitæ merita neſcit? aut ab *Leuit. 21.* *Parte prima paſtoralis capit. 11.*

illo quomodo alijs veniam poſtulet, qui vtrum ſit ſibi placatus, ignorat? Qua in re eſt formidandum, ne qui placare iram poſſe creditur, hanc ipſe ex proprio reatu mercatur. *Mundamini igitur qui fertis vaſa Domini.*

Eſa. 52. *Quia neceſſe eſt vt mundas habere ſtudeat manus, qui diluere aliorum ſordes curat; ne tacta quæque deterius inquinet, ſi ſordida in ſe mens lutum tenet. Et ideo in Sacerdotali habitu, ante omnia aurum fulget. Quid autem auro, quod cæteris metallis purius & precioſius eſt, deſignatur, niſi perfectio ſanctitatis? Aurum igitur obſcuratur optimum, cum terrenis*

Thren. 4. Exod. 19. *actibus ſanctitas vitæ polluitur. Moneat vos illud, quod ad montem fumantem, neque ex populo quiſquam, neque ex ſenioribus & Sacerdotibus populi, ſed neque Aaron atque filij eius, quamuis ſumma cura & diligentia purgati acceſſerũt:*

Leuit. 10. *ſed ſolus Moyſes. Moneat exemplum Nadab & Abiud, quod nouo duntaxat igne thura adoleuiſſent, nouo igne abſumpti ſunt, atque eodem tempore, & loco, quo nefario crimine ſe deuinxerunt, perierunt ac ne patrẽ quidẽ Aaronẽ primũ apud Deum, ſecundum Moyſem, tenentem locum, ipſos à pe-*

1. Reg. 4. *riculo vindicare potuiſſe. Tum etiam id, quod Heli Sacerdoti,*

2. Reg. 6. *ipſi quidem viro bono, nimis tamen filijs indulgenti, accidit. Moneat etiam funeſtus caſus Ozæ, Arcam cadentem non expiatis manibus fulcire volentis. Sancti ergo eſtote, quoniam dux veſter, & caput veſtrum ſanctum eſt: quoniam manibus carneis, diuina & cæleſtia tractatis: quoniam omnis integritatis & innocentiæ, eſtis duces & magiſtri. Sanctitatis autem veſtræ, illam menſuram, illum modum, ponit ſanctus Chryſoſtomus.* Quanta, *inquit ille*, inter ſeſe differen-

tia

tia homines rationis vſum habentes, & bruta ratione carentia diſsident; tantum ſanè diſcrimen inter eum qui paſcit, atque eos qui paſcuntur, eſſe velim, vt ne manu etiam exigam ſi quidem in multò etiam maioribus rebus periculum ipſum verſatur. Etenim Sacerdotium ipſum in terra quidem peragitur, ſed in rerum cœleſtium claſſem ordinemq; referendum eſt. Atque id perquàm meritó: quippè non mortalis quiſquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quæuis creata potentia, ſed ipſe Paracletus ordinem huiuſmodi diſpoſuit: qui mortalibus hominibus etiamnum in carne manentibus autor fuit, vt angelorum miniſterium animo conciperent. Idcirco neceſſe eſt Sacerdotem ſic eſſe purum, vt ſi in ipſis cœlis collocatus, inter cœleſtes illas virtutes medius ſtaret, eiusq; animum ſolaribus rabijs puriorem eſſe oportet; vt ne quando Spiritus ſanctus deſolatum illum relinquat, vt dicere poſsit: Viuo equidem non ampliùs ego, viuit autem in me Chriſtus. Eum enim qui pro ciuitate tota, quid dico ciuitate? imò verò pro vniuerſo terrarum orbe legatus intercedit, deprecatorq; eſt apud Deum, vt hominum omnium, non viuentium modò, ſed etiam mortuorũ, peccatis propitius fiat, qualem quæſo eſſe oportet? Quum autem ille & Spiritum ſanctum inuocauerit, ſacrificiumq; illud horrore ac reuerentia pleniſsimum perfecerit, communi omnium Domino manibus aſsiduè pertractato: quæro ex te, quoto illum in ordine collocabimus? quantam autem ab eo integritatem exigemus?

Chryſoſt. li. 2. de Sacerdotio.

Ibidem li. 3. de Sacerdotia.

Lib. 6. de Sacerdotio.

Galat. 2.

Sacrificium horrore ac reuerentia pleniſſimum.

gemus? quantam religionem? Conſidera enim quales manus illas adminiſtrantes eſſe oporteat: qualem linguam, quæ verba illa effundat: qua denique re non puriorem ſanctioremúe eſſe conueniat animam, quæ tantum illum, tamq; dignum Spiritum receperit. Per id tempus & Angeli Sacerdoti aſsident, & cœleſtium poteſtatum vniuerſus ordo clamores excitat; & locus Altari vicinus in illius honorem qui immolatur, angelorum choris plenus eſt: Luminis inſtar, vniuerſum orbem illuſtrantis.

Angeli Sacerdoti aſſidẽt.

Et hæc quidem Chryſoſtomus. Nos autem ea quæ ſequuntur, oratione proſequamur.

Confecto ſacramento, confert ſe diuinus Hierarcha ad Spiritualem Oeconomiam. ſanctæq; prolis gubernationem, Armat igitur primum & inſtruit nouum ſponſum, dat regendæ et gubernandæ familiæ inſtrumenta ac gubernacula. Et cum omne regimen omnisq; adminiſtratio, authoritate amore contineatur: Oderunt enim peccare mali, formidine pœnæ: Oderunt peccare boni, virtutis amore. *tradit inprimis in manus noui Antiſtitis conſecratum Baculum; auctoritatis ſcilicet diſciplinæ inſigne, ſuſtentaculum imbecillitatis humanæ; Vt ſit in coercendis vitijs piè ſeuerus, iudicium ſine ira tenens, lenis in fouendis virtutibus, audientium animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram nō derens; vt reuocet errantes, regat iuſtos, pungat & ſtimulet ignauos & inertes, regat iuſtos, pungat & ſtimulet ignauos & inertes, repellat nocentes: ac, iuxta Ezechielem, attrahat*

Ezech. 34.

va-

vagum, ſuſtentet languidum, ſtimulet pigrum; portit in humeris ſuis, exemplo Principis paſtorum, ægrum & debile. Vt increduli, *inquit Bernardus*, conuertantur ad fidem, conuerſi non auertantur, auerſi reuertantur, peruerſi ordinentur ad rectitudinem, ſubuerſi ad veritatem reuocentur, ſubuerſores conuincantur; vt vel emendentur ipſi, ſi fieri poteſt; vel ſi non, perdant auctoritatẽ facultatemq; alios ſubuertendi. *Excuſſerunt hoc inſigne poteſtatis & authoritatis, diſciplinæ item de manibus Pontificum, huius ſæculi hæretici, & ideo in omni rerum confuſione & perturbatione verſantur.* Non poteſt enim Deo eſſe contrarium quid, & ſibimet cohærere, aut ſecum conſentire: dicebat Bernardus. *Nec poſſunt verè dicere,* Virga tua, & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt. *Ideo ne filij quidem, quia extra diſciplinam ſunt: quâ ſublata et extincta, omnem ordinem auferri, omnem recti & honeſti differentiam extingui oportet.* Impunitas enim, *inquit idem Bernardus*, incuriæ ſoboles, inſolentiæ mater, radix impudentiæ, trãnſgreſsionis nutrix, matris noxiæ libertatis peſsima ſoboles hæc. *Sed nunquam excuſsiſſent, ſi Pontifices rem magis, quàm inſignia rei, complecti voluiſſent, & ſi pro religione potiùs contra impietatem, pro fide contra perfidiam, pro veritate contra mendacium, pro virtute contra ſcelus, pro iuſtitia contra iniuſtitiam, pro pudore contra flagitium & impudentiam, quàm pro ſuis commodis ac honoribus, ea poteſtate & auctoritate quæ illis à Deo tradita eſt, vti voluiſſent. Verùm cùm hæ nuptiæ, hocq; regimen, non tam timoris, quàm amoris ſit. non tam ſeueritatis, quàm charitatis.*

Lib. 3. de Cōſideratione.

Lib. 5. de cōſideratione.

Pſal. 22.

Hebr. 12.

Li. 3. de cōſideratione.

tatis: Nam & Chriſtus Dominus dilexit Eccleſiam, &
Ephef. 5. tradidit ſemetipſum pro ea. vt illam ſanctificaret, mun
dans eam lauacro aquæ in verbo vitæ; vt exhiberet ip
ſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam,
aut rugam, aut aliquid huiuſcemodi, ſed vt ſit ſancta &
immaculata. *Et eum quem vicarium loco ſui relicturus*
Ioan. ult. *erat, priuſquam illi diſpondiſſet, ter interrogauit, num ſe dili
geret, & propter ſe ſponſam ſuam. Quod cùm ille ſumma
aſſeueratione ter profeſſus fuiſſet, tum demum illud audiuit:
Paſce oues meas, paſce agnos meos.* Sanè qui dicit. Amice
Li. 2 de conſideratione. aſcende ſuperiùs, *ait Bernardus*, amicum fore fidit. Si
minus inueniat, non expedit quidem. Qui eleuauit, &
Luca 14. Pſal. 101. deijcere poteſt. Sera querela, quoniam eleuans alliſiſti
me. *Eius igitur amoris & charitatis ſymbolum, ſacer Cõ
ſecrator nouo ſponſo tribuit, conſecratum ANNVLVM:
eum monens, vt accipiat Annulum, fidei ſcilicet & amoris
ſignaculum, quatenus ſponſam Dei, Sanctum videlicet Ec-
cleſiam, intemerata fide ornatus, illibatam cuſtodiat, In quo
amore & dilectione ſi paſtores perſiſterent.* Super muros
Eſaiæ 62. Hieruſalem, ſtarent cuſtodes, tota die tota nocte non
tacentes. *Habitaret enim iuuenis cum virgine: & gaude-
ret ſponſus ſuper ſponſam, & gauderet ſuper illos Deus eo-
rum. Dura enim vt mors eſt dilectio, & tanquam infernus*
Cant. 8. *æmulatio. Cupiditas & amor, dulces ſunt tyranni.* Vide-
mus bubulcum, *inquit Nazianzenus*, ob vitulum v-
num ab armento aberrantem, vel paſtorem ob pecu-
dem decadis grege deſideratam, vel auem ob nidu-
lum quem ad breue tempus reliquit, vſque adeò di-
ſcru-

ſcrutiari ſolere; vt & illi arreptis fiſtulis, in ſpeculam quandam euecti, calamos omnes mœrore impleant, atque palantia animalia quaſi ratione prædita euocent; ac ſi paruerint, maiorem ex illis, quàm ex reliquis ſimul omnibus, delectationem percipiant: hæc autem ſtridens ad nidum conuolet, pullisq; ſtridentibus aduoluatur, eoſque pennis foueat: quo tandem chariores eſſe par eſt apud bonum egregiumque paſtorem oues rationis participes, & pro quarum ſalute nonnihil periculi adijt: quandoquidem hoc quoque acriores animi flammas excitat. *Qui amor cùm in paſtoribus noſtri ſæculi non ſit, ideò non gaudet ſponſus ſuper ſponſam ſuam; ideò alienam ſequitur; ideò Vbiuis potiùs libentiùs agit, quàm in ouilibus ſuis: Ideò alij prius ex hac Vita decedunt, quàm Cathedras ſuas reuiſerunt: ideò in Geographicis tabulis neceſſe habent ſitus & locum Epiſcopatuum ſuorum quærere Quid capiet piſcator ille, qui procul à littore abeſt? ſit peritiſſimus, ſit ſolertiſſimus licet, paſtor item ille quid proficiet, qui ſtabulum ingreditur nunquam?* Quis inter fluctus, *inquit* *LEO*, nauem diriget, ſi gubernator abſcedat? quis ab inſidijs oues cuſtodiet, ſi paſtoris cura non vigilet? quis denique latronibus obſiſtet, & furibus, ſi ſpeculatorem in proſpectu explorationis locatum, ab intentione ſollicitudinis amor quietis abducat? *Et tamen grauiter ferimus, quod in eum locum deducta ſit res Eccleſiaſtica: Nemo plus læſit quàm nos ipſi, ſed & hucuſque lædimus. Vnde autem hæc tam ſupina negligentia? niſi inde, quod Chriſtum Ieſum non amamus: quòd*

In Oratione poſteaquam rure in urbé redijſſet.

Epiſtola.92.

ſalutis

& quorum dimiſerit, tu dimittas. Qui maledixerit ei, ſit ille maledictus: & qui benedixerit ei, benedictionibus repleatur. Sit fidelis ſeruus & prudens, quem conſtituas tu Domine ſuper familiam tuam, vt det illi cibum in tẽpore opportuno, & exhibeat omnem hominem perfectum: ſit ſollicitudine non piger, ſit ſpiritu feruens: oderit ſuperbiam, humilitatem ac veritatem diligat, neque eam vnquam deſerat, aut laudibus, aut timore ſuperatus. Non ponat lucem tenebras, nec tenebras lucem: non dicat malum bonum, neque bonum malum. Sit ſapientibus & inſipientibus debitor, vt fructum de profectu omnium conſequatur. Tribuas illi Domine Cathedram Epiſcopalem, ad regendum Eccleſiam tuam & plebem ſibi commiſſam: ſis ei auctoritas, ſis ei poteſtas, ſis ei firmitas. Multiplica ſuper eum benedictionem & gratiam tuam, vt ad exorandã ſemper miſericordiam tuam, tuo munere idoneus, & tua gratia poſſit eſſe deuotus. *Ac deinceps interpoſitis alijs orationibus, ac publico Eccleſiæ cantu, ad vnctionem manum eius accedit; quas item cum ea poſtulatione inungit:* Deus & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui te ad Pontificatus ſublimari voluit dignitatem, ipſe qui per Samuelem Dauid in regem & Prophetam inunxit, te noſtro miniſterio Chriſmate & myſticè delibutionis liquore perfundat, & Spiritualis benedictionis vbertate fœcundet: vt quicquid benedixeris, benedicatur: & quicquid ſanctificaueris, ſanctificetur: & conſecratarum manuum iſtarum impoſitio, cunctis proficiat ad ſalutem.

Gene. 27. *Matth. 24.* *Rom. 12.* *Eſa. 5.* *Rom. 1.* *1. Reg. 26.*

tem. *Neque verò fruſtra, aut ſine cauſa tam prolixis, tã frequenter repetitis precibus, hic ipſe qui conſecratur. Deo omnium bonorum auctori & largitori commendatur:* Plus enim, *inquit Chryſoſtomus*, eius modi precibus indiget, quàm cæteri omnes. Nam quantò eſt celſior dignitas, tantò Sacerdotis maiora ſunt pericula. Sufficit enim vel vnum Epiſcopatus rectè factum authorem ſuum in cœlum attollere, vnumq; peccatum in ipſum inijcere gehennæ profundum. Nam in qui in ordine priuato parum religioſus erat, multò profectò magis id patitur, cùm Eccleſiæ gubernacula regẽda ſuſceperit: quippe tum & inanis gloria vehementiùs imminet, & pecuniæ amor & faſtus; cùm principatus ipſe præſtet licentiam offenſionis & contumeliæ, atque maledicta, & alia prorſus innumera. Votis itaque omnibus optandũ, vt qui antea pietate, præditus fuerat, talis permaneat ſuſcepto munere adminiſtrationis. *Hæc Chryſoſtomus.* *In primum c. ad Titum: ſermo 1.*

Vngitur autem futurus Hierarcha primùm in capite, per quod mens eius deſignatur: quò admoneatur, vt diligat Deum ex toto corde ſuo, & ex tota anima ſua, & ex omnibus viribus ſuis; & proximum ſuum, ſicut ſeipſum: quarum rerum omnium, caput fons eſt & principium. Deindè, vt auctoritas & dignitas eius declaretur, eum ſcilicet eſſe caput & Principem Eccleſiæ ſuæ; quomodo vix vxori ſuæ caput dictus eſt. Honor enim & ſublimitas Epiſcopalis, *inquit Ambroſius*, nullis poterit comparationibus adæquari: ſi Regum fulgori compares, & Principum Diademati, longè erit inferior, quàm ſi plumbi metallum ad auri *Ephe. 5.* *De dignitate Sacerdota li. cap. 2.*

ſulgorem compares: quippè cùm videas Regum colla & Principum ſubmitti genibus ſacerdotum, & exoſculatis eorum dexteris orationibus eorum ſe commendare & communire, qui item cornu ſuo Reges & Sacerdotes vngunt. Sed prouidendum eſt, *inquit Ambroſius*, ne ſit honor ſublimis, & vita deformis: ne ſit deifica profeſsio, & illicita actio: ne ſit religioſus amictus, & irreligioſus prouectus: ne ſit gradus excelſus, & deformis exceſſus: quia ſicut nihil eſſe diximus Epiſcopo excellentiùs, ſic nihil eſt miſerabiliùs, ſi de ſancta vita Epiſcopus periclitetur, ſi Sacerdos in crimine teneatur. Nam quantò gradus altior eſt, tantò ruina grauior: honor grandis, grandiori debet ſollicitudine circumuallari. Ideo igitur prærogatiua honoris móſtratur, vt merita congrua requiratur.

Vngitur demùm in capite, vt oſtēdatur eſſe vicarius Chriſti, eiuſq; dignitatem & authoritatem gerere; qui eſt ſuper omnia; & quem conſtituit Deus caput ſuper omnem Eccleſiam. Ephe. 1. *Ideo Reges non iam in capite, ſed in humero vnguntur: Primum, vt is proprius honor ſit illius, quem Deus conſtituit excelſum ſuper omnes Reges terræ, & quem oleo letitiæ excellentius & auguſtiùs vnxit præ conſortibus ſuis.* pſal. 88. pſal 44. *Deinde vt oſtendatur, quod primò ante omnes Reges & Principes perſona capitis Pontificiali officio repræſentetur. Vngitur tamen & Rex in humero, vt neque ipſe planè excludatur à repræſentatione eiuſdem capitis:* Nam & huius Principatus, *vt dixit Eſaias*, ſuit ſuper humerum eius: & vt ſciat ſe eſſe miniſterium ad portandam crucem Ieſu Chriſti
Eſa. 9 Rom. 13.

lau-

laudem bonorum, vindictam antem malorum.

Sed non caput tantum Pontificis vngitur, verùm & manus. Primùm, propter officium et miniſterium eius, vt ſe ſciat dignitatem non propter ocium, ſed propter negocium ſuſcipere: vt ſciat ex illo ſe numero operariorum eſſe debere, qui ſuſtinent pondus diei & æſtum. Demùm, vt illis manibus adſit virtus Spiritus ſancti, eas teneat & dirigat; cum illis laboret et operetur: vt quicquid benedixerit, benedicatur; quicquid ſanctificauerit, ſanctificetur: Quo certior fiat populus Chriſtianus, dicente Epiſcopo aut Sacerdote Ego te baptiſo: ego te abſoluo: non illum baptiſare, non illum peccata relaxare, ſed vnctionem ipſam ſed eum Spiritum, cuius hæc vnctio ſignum eſt, omnipotenti virtute & præſidio ſuo hæc talia efficere. Itē, cùm accepto pane et calice, in ita conſecratas manus, illa verba profert: Hoc eſt corpus meum: Hic eſt ſanguis meus *non illum aliquid vi ſua efficere, ſed Spiritum ſanctum deſcendere, & virtutem altiſsimi obumbrare: vt qui in vtero virginis verum corpus & ſanguinem eius admirabili & illi ſoli cognita virtute effecit, idem ſub ſpeciebus panis & vini hoc idem efficiat. Quibus ſacris Symbolis & myſterijs cùm hæretici careant, mirum eſſe non debet, ſi ea quæ in Eccleſia Catholica certiſsima & facillima eſſe videntur, ab illis non intelliguntur, perexiguamq; vel nullam potius, his fidem habeant. Neque enim nos hæc humanis viribus aut meritis tribuimus, ſed illi Spiritui ſancto, de quo Dauid dixit;* Emitte Spiritum tuum & creabuntur, & renouabis faciem terræ. *Vnguntur amplius manus eius qui conſecratur, vt operetur bonum: ad omnes quidem, ſed maximè ad domeſticos fidei*

Matth. 20.

Luca 1.

Pſal. 103.

Gal. 6

Prouer. 31 *fidei:ut manus ſuas mittat ad fortia; ut panem ocioſus non*
Can. 5 *comedat; ut manus eius diſtillent myrrham; ut ſit beatus ſer*
Luc. 12. *uus ille, quem cùm uenerit dominus, inuenerit uigilantem,*
& operantem.

Vngitur autem ſancto Chriſmate, quod ex oleo & balſamo confici & temperari ſolet; ut per oleum quidem, nitor
Luc. 6 *& puritas conſcientiæ denotetur.* Bonus enim homo, ex bono theſauro profert bona: & malus homo, de theſauro malo profert mala. Nec colligũt de ſpinis uuas,
Math. 7. aut de tribulis ficus. Non poteſt arbor bona malos fru
2. Cor. 1. ctus facere. Gloria noſtra, *inquit Paulus*, hæc eſt, cõſciẽtia noſtra: *ſed non gloria tantum, uerùm etiam omnium laborum ſuaue condimentum; ſed omnium rerum aduerſarum tutiſſimus portus; ſed contra omnes uiſibiles ac inuiſibiles hoſtes munitiſſimum præſidium; omniſq́ libertatis doctrinæ ampliſſimus campus: ſine qua qui docet, illud Dauidicum, quod aliquando magnum illum Origenem perterruerat, expaueſcat.*
Pſal. 49. Quare tu enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? tu autem homo peccator es. Cùm uidebas furem, currebas cum eo & cum adulteris ponebas portionem tuam. Exiſtimabas improbe, quòd ero tui ſimilis? arguam te, & ſtatuã contra faciem tuam. Intelligite hæc qui obliuiſcimini Deum, ne quando rapiat & non ſit qui eripiat.

Balſamo autem deſignatur odor bonæ famæ: Eum enim
In 2. caput Epiſtolæ ad Timoth. qui ſacerdotio fungitur, *inquit Chryſoſtomus*, odorem ſpirare optimum conuenit. *Vt ſit paſtor ſine crimine; ut*
Titum. 1. *habeat teſtimonium etiam ab his qui foris ſunt; ut item lu-*

ce

Digitized by Google

erat lux eius; quo videntes homines bona opera eius, glorificent Patrem qui in cælis eſt; vt innocentia ſua obſtruat ora maleuolorum: ſine qua eximia fama qui docet, eum altera quidem manu trahere, altera repellere dicebat magnus Nazianzenus *Ab omni ſpecie mala, inquit Paulus abſtinete vos; non à re tantum, ſed ſpecie etiam*. Non ſit in conſcientia, *inquit Bernardus*, nutans infirmitas modicæ fidei; non ſit in fama næuus malæ ſpeciei; vt ſic duplicibus, interna ſcilicet maturitate & externa ſpecie, veſtiamur: *Vt illud confidenter, ille qui forma eſt gregis, dicere poſſit*. ſicut Balſamum aromatiſans odorem dedi. *Et illud Pauli*: Chriſti bonus odor ſumus in omni loco vt ſit flagrans & ſuauis odor primogeniti Eſau. *Et hoc eſt, quod ſibi voluerunt tintinabula illa ſuſpenſa ex veſtimento Aaronis ſacerdotis, de quibus præcepit Dominus*: Audiantur ſonitus, quando ingreditur, vel egreditur, ſacerdos ſanctuariũ in conſpectu Domini, & non moriatur. *Non alius certè ſonitus, quàm excellentis laudis & gloriæ, ac omnium virtutum celebris prædicationis. Et ideo, & lege ipſa Dei cautum fuit, vt is qui in Sacerdotum numero cenſeri debebat, omni vicio, ſiue corporis, ſiue animi, careret; neue quid infamiæ in tota illius vita hæreret*. Et à *ſacris Canonibus piè ſtatuitur, vt is qui miniſterio Altaris addicitur, non modò omni culpa & ſcelere careat, ſed etiam ab omni ſuſpicione aut opinione ſceleris, ſit alieniſſimus*. Teneatur, *inquit ſanctus* LEO, ſubſcriptio Clericorum, honoratorum teſtimonium, ordinis conſenſus & plebis: qui præfuturus eſt omnibus, ab omnibus eligatur,

1. Tim 3. Matth. 5.

1. Teſ. 5.

Libro 4. De conſideratione.

Eccle. 24.

2. Cor. 2.

Gen. 27.

Exodi 28.

Leuit. 21.

Epi. 89. & 103.

Ad

Et hactenus quidem peracta eſt Conſecratio, confectum Sacramentum. Iamq́ ille qui conſecratur, non amplius Electus, ſed Conſecratus appellatur. Quo in loco modicum inſiſtamus. Sancti eſtote Patres mei, quoniam Dominus veſter ſanctus eſt; quoniam impoſitio manuum quæ facta eſt ſuper capita veſtra, ſancta fuit; quoniam vnctio qua vncti eſtis, ſancta eſt; quoniam verba, ſigna, & operationes conſecrationis veſtræ, non ſancta modò ſunt, ſed ſanctiſsima etiam. Sancti igitur eſtote & vos, dateq́ omnem operam, ne ſancta impurè, ſublimia demiſsè, honore digna turpiter; & vt vno complectar, Spiritualia terrenè celebretis: ne hæc ipſa membra veſtra, organa diuina, inſtrumēta ratione prædita: inſtrumenta quæ à præclaro artifice Spiritu ſancto concinnantur atque pulſantur, ambitionis, cupiditatis, libidinis, ac turpitudinis arma efficiatis; ne templum Dei, tàm ſanctè conſecratum, poluatis, ac contaminetis; ne parietes de albati ſitis, & dicamini; ne ſimiles efficiamini ſepulchris de albatis, quod quondam Phariſæis obiecit Christus Dominus, quæ à foris patent hominibus ſpecioſa, intus verò plena ſunt oſsibus mortuorum & ſpurcicia; ne omnia quidem ſancta habeatis, ipſi autem prophani ſitis. Audite quid dicat Dominus. Actu. 23 Matth. 23.

Loquere ad Aaron; Homo de ſemine tuo per familias, qui habuerit maculam, non offerat panes Domino Deo ſuo, nec accedat ad miniſterium eius. Si enim homo apud hominem, *inquit Gregorius*, de quo minimè præſumit fieri interceſſor, erubeſcit, qua mente apud Deum interceſsionis locum pro populo arripit, qui familiarem ſe eius gratiæ per vitæ merita neſcit? aut ab Leuit. 21. Parte prima paſtoralis capit. 11.

illo quomodo alijs veniam poſtulet, qui vtrum ſit ſibi placatus, ignorat? Qua in re eſt formidandum, ne qui placare iram poſſe creditur, hanc ipſe ex proprio reatu mereatur. *Mundamini igitur qui fertis vaſa Domini.*

Iſa. 5 2. *Quia neceſſe eſt vt mundas habere ſtudeat manus, qui diluere aliorum ſordes curat; ne tacta quæque deteriùs inquinet, ſi ſordida in ſe mens lutum tenet. Et ideo in Sacerdotali habitu, ante omnia aurum fulget. Quid autem auro, quod cæteris metallis puriùs & precioſius eſt, deſignatur, niſi perfectio ſanctitatis? Aurum igitur obſcuratur optimum, cùm terrenis*

Thren. 4. Exod. 19. *actibus ſanctitas vitæ polluitur. Moneat vos illud, quòd ad montem fumantem, neque ex populo quiſquam, neque ex ſenioribus & Sacerdotibus populi, ſed neque Aaron atque filij eius, quàmuis ſumma cura & diligentia purgati acceſſerũt;*

Leuit. 10. *ſed ſolus Moyſes. Moneat exemplum Nadab & Abiud, quod nouo duntaxat igne thura adoleuiſſent, nouo igne abſumpti ſunt; atque eodem tempore, & loco, quo nefario crimine ſe deuinxerunt, perierunt ac ne patrẽ quidẽ Aaronẽ primũ apud Deum, ſecundum Moyſem, tenentem locum, ipſos à pe*

1. Reg. 4. *riculo vindicare potuiſſe. Tum etiam id, quod Heli Sacerdoti,*

2. Reg. 6. *ipſi quidem viro bono, nimis tamen filijs indulgenti, accidit. Moneat etiam funeſtus caſus Ozæ, Arcam cadentem non expiatis manibus fulcire volentis. Sancti ergo eſtote, quoniam dux veſter, & caput veſtrum ſanctum eſt: quoniam manibus carneis, diuina & cæleſtia tractatis: quoniam omnis integritatis & innocentiæ, eſtis duces & magiſtri. Sanctitatis autem veſtræ, illam menſuram, illum modum, ponit ſanctus Chryſoſtomus.* Quanta, *inquit ille,* inter ſeſe differen-

tia homines rationis vſum habentes, & bruta ratione carentia diſsident; tantum ſanè diſcrimen inter eum qui paſcit, atque eos qui paſcuntur, eſſe velim, vt ne manu etiam exigam ſi quidem in multò etiam maioribus rebus periculum ipſum verſatur. Etenim Sacerdotium ipſum in terra quidem peragitur, ſed in rerum cœleſtium claſſem ordinemq; referendum eſt. Atque id perquàm meritó: quippè non mortalis quiſquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quæuis creata potentia, ſed ipſe Paracletus ordinem huiuſmodi diſpoſuit: qui mortalibus hominibus etiamnum in carne manentibus autor fuit, vt angelorum miniſterium animo conciperent. Idcirco neceſſe eſt Sacerdotem ſic eſſe purum, vt ſi in ipſis cœlis collocatus, inter cœleſtes illas virtutes medius ſtaret, eiusq; animum ſolaribus rabijs puriorem eſſe oportet; vt ne quando Spiritus ſanctus deſolatum illum relinquat, vt dicere poſsit: Viuo equidem non ampliùs ego, viuit autem in me Chriſtus. Eum enim qui pro ciuitate tota, quid dico ciuitate? imò verò pro vniuerſo terrarum orbe legatus intercedit, deprecatorq; eſt apud Deum, vt hominum omnium, non viuentium modò, ſed etiam mortuorũ, peccatis propitius fiat, qualem quæſo eſſe oportet? Quum autem ille & Spiritum ſanctum inuocauerit, ſacrificiumq; illud horrore ac reuerentia pleniſsimum perfecerit, communi omnium Domino manibus aſsiduè pertractato: quæro ex te, quoto illum in ordine collocabimus? quantam autem ab eo integritatem exigemus?

Chryſoſt. li. 2. de Sacerdotio.

Ibidem li. 3. de Sacerdotia.

Lib. 6. de Sacerdotio.

Galat. 2.

Sacrificium horrore ac reuerentia pleniſſimum.

gemus? quantam religionem? Conſidera enim quales manus illas adminiſtrantes eſſe oporteat: qualem linguam, quæ verba illa effundat: qua denique re non puriorem ſanctioremúe eſſe conueniat animam, quæ tantum illum, tamq; dignum Spiritum receperit. Per id tempus & Angeli Sacerdoti aſsident, & cœleſtium poteſtatum vniuerſus ordo clamores excitat; & locus Altari vicinus in illius honorem qui immolatur, angelorum choris plenus eſt: Luminis inſtar, vniuerſum orbem illuſtrantis.

Angeli Sacerdoti aſſidẽt.

Et hæc quidem Chryſoſtomus. Nos autem ea quæ ſequuntur, oratione proſequamur.

Confecto ſacramento, confert ſe diuinus Hierarcha ad Spiritualem Oeconomiam. ſanctæq; prolis gubernationem, Armat igitur primùm & inſtruit nouum ſponſum, dat regendæ et gubernandæ familiæ inſtrumenta ac gubernacula: Et cùm omne regimen omnisq; adminiſtratio, authoritate amore contineatur: Oderunt enim peccare mali, formidine pœnæ: Oderunt peccare boni, virtutis amore. *tradit inprimis in manus noui Antiſtitis conſecratum Baculum; auctoritatis ſcilicet diſciplinæ inſigne, ſuſtentaculum imbecillitatis humanæ; vt ſit in coercendis vitijs piè ſeuerus, iudicium ſine ira tenens, lenis in fouendis virtutibus, audientium animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram nõ derens; vt reuocet errantes, regat iuſtos, pungat & ſtimulet ignauos & inertes, regat iuſtos, pungat & ſtimulet ignauos & inertes, repellat nocentes; ac, iuxta Ezechielem, attrahat*

Ezech. 34.

vagum, ſuſtentet languidum, ſtimulet pigrum; portit in humeris ſuis, exemplo Principis paſtorum, ægrum & debile. Vt increduli, *inquit Bernardus,* conuertantur ad fidem, conuerſi non auertantur, auerſi reuertantur, peruerſi ordinentur ad rectitudinem, ſubuerſi ad veritatem reuocentur, ſubuerſores conuincantur; vt vel emendentur ipſi, ſi fieri poteſt; vel ſi non, perdant auctoritatẽ facultatemq́; alios ſubuertendi. *Excuſſerunt hoc inſigne poteſtatis & authoritatis, diſciplinæ item de manibus Pontificum, huius ſæculi hæretici, & ideo in omni rerum confuſione & perturbatione verſantur.* Non poteſt enim Deo eſſe contrarium quid, & ſibimet cohærere, aut ſecum conſentire: dicebat Bernardus. *Nec poſſunt verè dicere,* Virga tua, & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt. *Ideo ne filij quidem, quia extra diſciplinam ſunt: quà ſublata et extincta, omnem ordinem auferri, omnem recti & honeſti differentiam extingui oportet.* Impunitas enim, *inquit idem Bernardus,* incuriæ ſoboles, inſolentiæ mater, radix impudentiæ, trãnſgreſsionis nutrix, matris noxiæ libertatis peſsima ſoboles hæc. *Sed nunqnam excuſsiſſent, ſi Pontifices rem magis, quàm inſignia rei, complecti voluiſſent, & ſi pro religione potiùs contra impietatem, pro fide contra perfidiam, pro veritate contra mendacium, pro virtute contra ſcelus, pro iuſtitia contra iniuſtitiam, pro pudore contra flagitium & impudentiam, quàm pro ſuis commodis ac honoribus, ea poteſtate & auctoritate quæ illis à Deo tradita eſt, vti voluiſſent. Verùm cùm hæ nuptiæ, hocq́ regimen, non tam timoris, quàm amoris ſit, non tam ſeueritatis, quàm charitatis.*

Lib. 3. de Cõſideratione.

Lib. 5. de cõſideratione.

Pſal. 22.

Hebr. 12.

Li. 3. de cõſideratione.

tatis: Nam & Chriſtus Dominus dilexit Eccleſiam, &
Ephes. 5. tradidit ſemetipſum pro ea. vt illam ſanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ; vt exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiuſcemodi, ſed vt ſit ſancta & immaculata. *Et eum quem vicarium loco ſui relicturus erat, priuſquam illi diſpondiſſet, ter interrogauit, num ſe diligeret, & propter ſe ſponſam ſuam. Quod cùm ille ſumma aſſeueratione ter profeſſus fuiſſet, tum demum illud audiuit: Paſce oues meas, paſce agnos meos.* Sanè qui dicit. Amice aſcende ſuperiùs, *ait Bernardus*, amicum fore fidit. Si minus inueniat, non expedit quidem. Qui eleuauit, & deijcere poteſt. Sera querela, quoniam eleuans alliſiſti me. *Eius igitur amoris & charitatis ſymbolum, ſacer Cōſecrator nouo ſponſo tribuit, conſecratum ANNVLVM: eum monens, vt accipiat Annulum, fidei ſcilicet & amoris ſignaculum, quatenus ſponſam Dei, Sanctum videlicet Eccleſiam, intemerata fide ornatus, illibatam cuſtodiat, In quo amore & dilectione ſi paſtores perſiſterent.* Super muros Hieruſalem, ſtarent cuſtodes, tota die tota nocte non tacentes. *Habitaret enim iuuenis cum virgine: & gauderet ſponſus ſuper ſponſam, & gauderet ſuper illos Deus eorum. Dura enim vt mors eſt dilectio, & tanquam infernus æmulatio. Cupiditas & amor, dulces ſunt tyranni.* Videmus bubulcum, *inquit Nazianzenus*, ob vitulum vnum ab armento aberrantem, vel paſtorem ob pecudem decadis grege deſideratam, vel auem ob nidulum quem ad breue tempus reliquit, vſque adeò diſcru-

Ioan. ult. Li. 2 de conſideratione. Luca 14. Psal. 101. Esaie 62. Cant. 8.

ſcrutiari ſolere; vt & illi arreptis fiſtulis, in ſpeculam quandam euecti, calamos omnes mœrore impleant, atque palantia animalia quaſi ratione prædita euocent; ac ſi paruerint, maiorem ex illis, quàm ex reliquis ſimul omnibus, delectationem percipiant: hæc autem ſtridens ad nidum conuolet, pulliſq; ſtridentibus aduoluatur, eoſque pennis foueat: quo tandem chariores eſſe par eſt apud bonum egregiumque paſtorem oues rationis participes, & pro quarum ſalute nonnihil periculi adijt: quandoquidem hoc quoque acriores animi flammas excitat. *Qui amor cùm in paſtoribus noſtri ſæculi non ſit, ideò non gaudet ſponſus ſuper ſponſam ſuam; ideò alienam ſequitur; ideò vbiuis potius libentiùs agit, quàm in ouilibus ſuis: Ideò alij prius ex hac vita decedunt, quàm Cathedras ſuas reuiſerunt: ideò in Geographicis tabulis neceſſe habent ſitus & locum Epiſcopatuum ſuorum quærere. Quid capiet piſcator ille, qui procul à littore abeſt? ſit peritiſſimus, ſit ſolertiſſimus licet, paſtor item ille quid proficiet, qui ſtabulum ingreditur nunquam?* Quis inter fluctus, *inquit* L E O, nauem diriget, ſi gubernator abſcedat? quis ab inſidijs oues cuſtodiet, ſi paſtoris cura non vigilet? quis denique latronibus obſiſtet, & furibus, ſi ſpeculatorem in proſpectu explorationis locatum, ab intentione ſollicitudinis amor quietis abducat? *Et tamen grauiter ferimus, quod in eum locum deducta ſit res Eccleſiaſtica: Nemo plus læſit quàm nos ipſi, ſed & hucuſque lædimus. Vnde autem hæc tam ſupina negligentia? niſi inde, quod Chriſtum Ieſum non amamus: quòd ſalutis*

In Oratione poſteaquam rure in urbē rediŋſſet.

Epiſtola. 92.

ſalutis noſtræ nullam, vel perexiguam rationem habemus; quòd Academicas quaſdam quæſtiones ſequamur. Negligẽter paſcens toties commendatum Dominicum gregem, *inquit magnus Leo*, conuincitur ſummum non amare paſtorem.

Paſtor conſecratur, ergo paſcua illi traduntur. Accipit Conſecrator Euangeliorum librum, eumq́ nouo Præſuli tradit: Accipe, *inquit*, Euangelium, & vade prædica populo tibi commiſſo. Potens eſt enim Deus tibi augere gratiam ſuam. *Ac ſi diceret: Ne putes in Paulo & Petro, Tito et Timotheo, Chryſoſtomo & Auguſtino, munus & functionẽ Apoſtolicã deſiiſſe: ne putes cæleſtem illam benedictionem & auxilium æterni* Patris *ſublatum eſſe, quo illi ſubnixi, profecti annunciauerunt Euangelium vniuerſo mũdo: potens eſt Deus etiam tibi dare gratiam ſuam, ac per te ſimilia operari.* Etſi enim illi plus omnibus, *inquit Bernardus*, laborarunt, non tamen totum elaborauerunt, tibi adhuc locus relictus eſt. *Neque te illud tantoperè terreat, quòd ſublimibus humanæ ſapientiæ verbis careas, quòd ſeriùs ad ſacrarum literarum lectionem acceſſiſti, quòd nunquam Cathedram Doctoris conſcenderis. Aude, & fac aliquid, Potens eſt enim Deus tibi augere gratiam ſuam. Nihil agentem, impoſſibile eſt benè operari. Meliùs ſero, quam nunquam. Nam & vndecimæ horæ operarij, diurnam acceperunt denarium.* Petro nihil indoctius, Paulo nihil imperitius *inquit Chryſoſtomus*. Et hoc illi profitebantur, nec eos hoc fateri pudebat, Et ſi imperitius ſum, *inquit Paulus*, ſermone, non tamen ſcientia: Sed tamen hic im-

Li. 2 de conſideratione.

Matth. 20.

In proœmio Epiſtolæ ad Roman.

2. Cor. 11

peri-

peritus, & ille indoctus, ſex centos Philoſophos ſuperarunt: ſexcentis Rhetoribus os obturarunt; ſuo ipſorũ ſtudio, propenſaq; voluntate, & Dei gratia, omnia peragentes. *Iniquè certè & calumnioſè hæretici, ut in cæteris omnibus, ita & in hac parte conuiciantium, verbi Dei in Eccleſia Catholica nullam rationem haberi, ſacram ſcripturam ſupprimi; aliunde potiùs, quàm ex ſcripturis diuinitùs traditis, dogmata populo Chriſtiano proponi; humanas traditiones, pro diuinis præceptis & mandatis obtrudi; quæ illorum oratio, quàm vana, quàm cum euidenti calumnia coniuncta ſit, hæc ipſa traditio libri Euangeliorum; hæc noui Paſtoris compellatio, quæ quaſi ſummam Pontificalis muneris continet, abundè docet. In qua Codicis traditione, tria nobis præcipuè ſunt obſeruanda. Primùm illud, quòd non ipſe ſibi, is qui populo Dei præficitur, codicẽ ſumit: hoc enim hæreticorum proprium & peculiare ſemper fuit; ſed à ſede Chriſti, ſed ex manu diuini Hierarchæ accipit. Nam neque Moyſes quidem ſibiipſi tabulas, in quibus Lex Dei cõtinebatur, ſumpſit, ſed de manu Dei acceptas populo tradidit. Et Paulus, id quod à Domino accepit, ſe tradidiſſe docet. Et Timotheum monet idem Paulus, vt id cuſtodiat, non quod ſibi priuata authoritate ſumpſit, ſed quod apud eũ depoſitum eſt. Secundum verò illud animaduertendum erit, tradi illi Codicem Euangeliorum: non vnum aliquod Euangelium, non partem aliquam Euangelij. Nam hoc item hæreticorum proprium eſt, vt partem quidem vnam ſacræ ſcripturæ tueantur, reliquas autem vel negligant, vel tanquam Apocryphas & profanas penitùs reijciant. Huic autem no-*

1. Cor. 11.
1. Tim. 6.

ſtro totum traditur Euangelium; vt ita eius vnam partem tueatur, ita interpretetur, ne reliquarum ſenſum & veritatem peruertat: ita vni parti innitatur, vt reliquarum conſeruet ſanctitatem. Tertium demum illud, quòd quæ Eccleſia illi tradit Euangelium, eadem & ſenſum ac interpretationem eius Euangelij eum docet: ne ipſe nouos ſenſus quærat, ne ſua figmenta pro Catholica doctrina obtrubat, vt Spiritus Dei, non humani ſenſus, ſequatur doctrinam. Prophetia
2. Pet: 1. enim, atque vniuerſa ſcriptura, *inquit ſanctus Petrus,* priuatæ interpretationis non eſt. *Vt enim illud Euangeliū adfert, quod omnium temporum atque locorum eſt, ita & eam interpretationem ſequi debet, ſi verus, ſi ſolidus, ſi Catholicus Doctor eſſe, & haberi vult, quæ omnium ætatum et temporum, omnium item gentium & nationum, iudicio & auctoritate ſit comprobata. Hæcq́ illa eſt vera, inter Catholi- & hæreticum Doctorem atq; Magiſtrum differentia, quòd vterque ſacræ ſcripturæ teſtimonijs vtitur, vterque Euangelium laudat, vterque pro hoc vitam ſanguinemq́, ſi ita opus ſit, ſe profundere paratum eſſe dicit. Hic tamen hoc Euangelium, eiusq́ miniſterium, priuata ſibi ſumit autoritate: ille à poteſtate ordinaria accepit: hic partem aliquam tuetur, ille totum ſimul corpus defendit: hic ſuos proprios, ille Eccleſiaſticos aſtruit ſenſus. Et ideò Catholici Magiſtri doctrina, ad Deum reuelantem, & Spiritum ſanctum interpretantem, enarrantemq́ ac ſuggerentem refertus. Hæreticus diuina quidem verba adfert, ſed ſuum ſenſum. Et verbis quidem diuinis ſumma & prima fides habenda eſt, ſed illis tamen, quæ procedunt de ore Dei, & quæ os Domini locutum eſt. Quod*

autem

autem hoc ipſum os diuinum ſit, in Symbolo profitemur omnes: ſed & ipſi profitentur nobiſcum, ſi modo ſe intelligere et exaudire velint: etſi non pertinacia & malicia nonnunquã vincantur. Qui locutus eſt, *inquit*, per Prophetas. Et Vnam, Sanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiã. *Eccleſiæ Dei promiſſus eſt Spiritus ſanctus: vnus igitur ſibi non ſumat, quod omnium eſt. Et idcirco hæreſes ſemper vno pede claudicant: Catholica fides, vtriuſque pedis ſtabili firmatur greſſu. Catholica fides, æternam & increatam veritatem ſequitur, quæ omnium eſt, hæreſis ſecundum Deum, vel vna cum Deo, ſuos ſenſus & iudicia, duo inſidioſiſſima idola colunt & adorant. Et proinde palpant tenebras Aegyptij. Cùm de populo Dei Scriptura dicit:* Vbicunque Iſrael erat, ibi lux erat. *Sed quæ tandem cauſa eius, de qua ſupra dictum eſt, calumniæ? Non alia certè quàm illa, de qua quõdam queſtus eſt Ieremias:* Sed & lamiæ nudauerũt mammas, lactauerunt catulos ſuos filia populi mei, crudelis tanquum ſtruthio in deſertis. *Lamiæ, inquit, monſtra fœdiſſima ac crudeliſſima, tantum humanitatis, tantum charitatis habent, vt eos catulos, qui ex eis progeniti ſunt, lactent, vt his, quos illis Deus & natura commendauit, nudent vbera ſua. Filia autem populi mei, Sacerdoses & Pontifices, ex quorum oro fontes doctrinæ irrigandis populis profluere debebant, ſtruthionis inſtar ſunt crudeles, quem nulla pietas, nulla ſuorum mouet charitas. Sic noſtris infelicißimis temporibus. Lamiæ quidem hæreticorum humanam faciem habentes, ſed beluina per impietatem corda gerentes, nudauerunt mammas, lactauerunt varijs erroribus ca*

Exodi 10.

Thren: 4.

tulos ſuos. Paſtores autem, atque Doctores Eccleſiæ, crudeles tanquam ſtruthio, quibus nullum vilius videtur officij genus, hoc ipſo verbi diuini prædicationis munere, & quod omnem excedit inhumanitatem, non ſolùm ipſi non lactãt catulos ſuos, ſed nec nutrices quidem ipſas, id eſt Parochos, ac reliquos inferiores Eccleſiæ miniſtros, hoc officij genere ſeriò perſungi patiuntur, dum vel eos huic muneri præficiunt, qui ipſi rationem vitæ ſuæ ignorant, vel alijs negocijs longè diuerſis & pugnantibus impediunt. Atqui Paulus neceſſitatem euangeliſandi ſibi incumbere clamat. Væ enim, inquit, 1.Cor.9. Li.2 de conſideratione. *mihi, ſi non euangeliſauero.* Etſi purpuratus, etſi deauratus incedis, *inquit Bernardus*, non eſt tamen quod horreas operam curamq; paſtoralem, Paſtoris hæres; non eſt quod erubeſcas Euangelium. Paſtorem te populo

Epiſt. 237. huic aut nega, aut exhibe. Quis mihi det, antequam moriar, videre Eccleſiam Dei, ſicut in diebus antiquis

Luca 5. quando Apoſtoli laxabant retia in capturam: non in capturam auri & argenti; ſed in capturam animarum. Quãm cupio vos, *Epiſcopos compellat*, eorum hæreditate vocem quorum adepti eſtis ſedem, Venerunt filij

4.Reg. 19. vſque ad partum, *ait Propheta*, & vires non habet parturiens. *Verum & hæc quidem hactenus.*

Accepto demùm nouus Pontifex à ſuo Conſecratore, ac reliquis aſſiſtentibus, oſculo pacis, de quo paulò poſt nobis dicendum erit, recedit ab Altari, ac deinceps eo tempore, quo populus Chriſtianus dona & munera ad altare Dei, more veteri, eoq; laudatiſſimo, adferre ſolet: ipſe quoque ſuo Conſecratori, tanquam ſpirituali patri, munera offert. Sunt au-

tem

tem ea ex antiquiſſima Melchiadis Pontificis inſtitutione panis & vinũ, quibus duæ ante feruntur faces. Offerr panem & vinum; vel vt oſtendat ſe in eius Sacerdotis functionem & munus ſuccedere, cui ſine omni in futurum pœnitentia iurauit Dominus, eum eſſe Sacerdotem ſecundum ordinem Pſal. 109.
Malchiſedech: vel, vt quidem ego indico, ad deſignandã paupertatem Epiſcoporum primitiuæ illius Eccleſiæ, in qua ſummæ opes, ſummæ diuitiæ, panis & vinum fuerunt. Dãtur autem hæc munera clara luce, & amplius duabus facibus accenſis, ne quid inter hæc leuia munera ſpecioſius colore, pondere precioſius (ſcitis quid intelligam) ſubrepat ac ſubijciatur. Malè enim agitur, cùm ea quæ virtuti & pietati debẽtur, aſino onuſto auro conferuntur.

Aſſumitur demum ſacer Antiſtes à ſuis collegis, in communionem & participtionem orationis, ac myſticæ menſæ. At vt quondam Elias quadraginta dierum & noctium ad montem vſque Oreb Dei viſionis, iter emenſurus, cœlitùs de 3. Reg. 19.
lato communitur viatico: Sic iſte contra omnia prolixi & difficillimi itineris pericula, contra omnes viſibilium, & qui videri non poſſunt inimicorum inſidias, contra principes Ephe. 6.
& poteſtates tenebrarum mundi huius, confirmatur & robo Ioan. 6.
ratur pane illo, qui de cœlo deſcendit: quem qui dignè manducat, non moritur, ſed habet vitam æternam. Super quem panem, *iuxta Eſaiam*, requieuit Spiritus Domini, ſpiri Eſaiæ 11.
tus ſapientiæ & intellectus, ſpiritus conſilij & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ & pietatis: & repleuit eum ſpiritus timoris Domini. *Quorum donorum participes efficiuntur oẽs illi, qui dignè et religiosè tãto reficiuntur viatico.*

Cæleſti

Cæleſti myſterio refectus, armatur demùm ille, cui cum
Pſal: 90. *Aſpide & Baſiliſco, cum rugiente Leone & Dracone, con*
1. Pet: 5. *grediendum eſt; cui cum portis ipſis inferi pugna inſtat cui omnium neceſſe eſt ferre tentationes. Necubi nudo quis*
Matth: 16. *aut neglecto loco deprenſo, letale vulnus adferat.* Nam et ſi ego latens in cauerna, *dicit Bernardus*, & quaſi ſub modio non quidem lucens, ſed fumigans, ventorum tamē impetus nec ſic quidem declinare ſufficio; quid poſitus ſupra montem, poſitus ſupra candelarum patietur? *Imponitur igitur capiti eius ſacra Cydaris, bicornisq́ galea, cum Patris omnipotentis inuocatione: cuius præclara eſt bonitas, & virtus immenſa, totiusquè decoris ornamentum.*

Imponimus, *inquit diuinus Hierarcha*, capiti huius Antiſtitis & agoniſtæ tui, galeam munitionis & ſalutis; quatenus decorata facie, & armato capite, non generis & proſapiæ vetuſtate, non ſtipatorum vi & armata manu, non magnis neceſsitatibus & clientelis, ſed cornibus vtriusq; teſtamenti teribilis appareat aduer
Exod. 34. ſarijs veritatis: & te ei largiente gratiam, impugnator eorū robuſtus exiſtat. Qui Moyſi famuli tui faciē, ex tui ſermonis conſortio decoratam, lucidiſsimis clari-
Exodi 28. tatis ac veritatis cornibus inſigniſti, & capit Aron Pōtificis tui Tyram imponi iuſti. *Tali armatura inſtruebantur primi religionis noſtræ duces, & Antiſtites; hacq́*
Hebr: 11. *deuicerunt regna, obturauerunt ora leonum extinxerunt impetum ignis, effugauerunt aciem gladij, conualuerunt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt ex-*

terrorum. His cornibus armatus PEtrus Neroni Liberius Conſtantio Ambroſius Teodoſio, Baſilius Valēti, Chryſoſtom s Arcadio, Leo Genſerico atq; Attilæ, noſter Stanislaus Boleſlao, aliiq; aliis quàmplurimi reſtiterunt, teribilesq; apparuerūt. His cornibus Ariana, Macedoniana, Neſtoriana, Dioſcori, Eutichetis, ac reliquorum monſtrorū diſſipata eſt impietas; his omnis hæreticorum paruitas ceſſit. Vobis ampliſſimi Patres, nimis hæc cornua obtuſa & attrita redita ſunt. Quietem & tranquillitatē noſtrā curamus; cœlum ruiturū exiſtimamus, ſi quid liberiùs pro Eccleſia Dei dixerimus aut fecerimus. Nimis timidi ſumus, nimis ocio & deſidia torpemus. Et eoquide temporē, *inquit Chryſoſtomus*, quo aura ſerena eſt & lucidia, quo paſqua libera & quieta, quo nulli luporum impetus & inſidiæ greges vexāt, *licet fortaſſe Paſtori ſe prouoluere ſub patulæ arboris vmbra fiſtula dulce canere: At vbi imbres & tēpeſtates inſurgūt vbi oues diſſipātur vbi lupus ad præſepia adeſt; tū paſtor vmbram deſerat oportet, tum pro tripudio & choro curſum, pro fiſtula & tibia fundā & baculū arripiat, oportet. Et fuit quidem quoddam tēpus. cùm magna erat Eccleſiæ Dei pax magna quies; rerūq; omniū ſecūdiſſimus afflatus; tum fortaſſè licuit multis ocioſo eſſe, ſuisq; voluptatibus & quiete perfrui, ſuis lucris comodis incubare: Nunc tēpeſtas adeſt, ſūmosq; feriunt fulmina mōtes: nunc præſentia nanfragia vbiq; ante oculos verſātur noſtros, nūc dura bella et cōflictus imminent; nūc alia eſt rō omniū rerū. Excutiēdus eſt iſte ſopor; voluptates reiiciendæ: ad arma, ad gubernacula vobis recurrēdū priusq̄ extremū naufragiū vos, gregesq; veſtras abſorbet. Virtus.n. in pace acquiritur*

Digitized by Google

in preſſura probatur, in victoria coronatur. Neque illorum temporum exemplis abutendum, neque illi homines nimis molles & delicati imitandi, quod plerique veſtrûm faciunt: ſed illi potiùs primi fortiſſimi ac inſuperabiles viri, Patres & fundatores veſtri, qui omnia humana & diuina excel-
Philip. 3. *lenti animi virtute ſuperarûnt; qui nulla humana volupta te & recreatione vſi ſunt; qui omnia mundi huius ſicut ſter cora exiſtimarûnt, vt Chriſtum lucrifacerent; qui ſolas has voluptates atque delicias cenſebant, nempè à voluptatibus & delicijs abhorrere:* Quorum vita fuit, *vt Paulus docet,*
2. Cor. 6. et 11 in multa patientia, in tribulationibus, in neceſſitatibus, in anguſtijs, in plagis, in carceribus, in labore & ærumna, in vigilijs multis, in fame & ſiti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate; in itineribus ſæpè; periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in ſolitudine, periculis in mari, periculis in falſis fratribus. Per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam. Vt ſeductores, & veraces:
Hebr. 11. quaſi purgamenta mundi huius exiſtimati, ludibria & verbera experti: lapidati ſunt, ſecti ſunt, tentati ſunt, in occiſione gladij mortui ſunt. Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis; egentes, anguſtiati, afflicti; in ſolitudinibus errantes, in montibus, & ſpeluncis, & cauernis terræ; quibus dignus non erat
Apoca. 22. mundus. *Tradiderunt corpora ſua ad ſupplicia, & lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni, & ideo receperunt palmas & ideò ſempiterno cœlo cũ duce & imperatore ſuo Chriſto fruũtur:*

tur: & ideò nomina eorum ſcripta ſunt in libro vitæ: & ideò memoria eorum ex ore hominum non peribit in ſempiternum. Apoc. 20. *Hi vobis potiùs tali tempore, his periculis imitandi ſunt, & moribus exprimendi, quam diſſoluti & eneruati illi: qui et ipſi, ſi vigilantiores atque diligentiores ſuis temporibus eſſe voluiſſent, & Eccleſiæ Dei melius cõſuluiſſent, & officio ſuo conuenientiùs functi fuiſſent, & vobis pinguiore ac vberiorem hæreditatem domini reliquiſſent, ſed & exẽplum ſanctiùs. Nam honores iſti veſtri atque ſummæ dignitates, mediæ quędam res natura ſua ſunt. Si enim præſtanti virtute & vitæ innocentiæ quæruntur, ſi maximus vigilijs & laboribus ſuſtinentur, ſi incredibili fructu & vtilitate eorum quibus præſis obſignantur, res quædam magnificæ & illuſtres putandæ ſunt; & quæ plurimum decus atq; commendationem illis, in quos conferuntur, adferre ſolent: Sin verò dolo & fraude inuaduntur, vel quod fœdiùs eſt, ſi pecunia comparantur, ſi per luxum & deſidiam produntur, potiùs quàm geruntur, ſi aliqua infelici calamitate, ac publicæ ſalutis ruina concluduntur, tum in iſtis ampliſſimis nominibus honoris non modò dignitas nulla erit, ſed erit etiam ſumma deformitas. Nam & virtutis vniuerſæ, & iudicij, omnem opinionem euertunt. Quomodo enim ille vir bonus, qui vt ſuam qualemcunque aſtruat gloriolam, publicam ſalutem in ſummum diſcrimen adducere non dubitat? Quomodo recto iudicio præditus, qui neque ſeipſum nouit, neque illud diſcernere poteſt, veram laudem & gloriam, nõ tam ex honoribus & dignitatibus pendere, quam ex earum recta & ſalutari adminiſtratione: & qui non cernit ſe honoris*

vocabula, non dignitatis inſignia conſecutum eſſe: & qui ex ee laudem querit, quod non illi, ſed pecuniæ ſuæ collatum eſt. Nam et in militia præclarum quidem eſt Ducem exercitus creari, turmas & legiones ducere; ſed ſi id virtute tua conſequaris, ſi ſtrenuè cum hoſte dimices, ſi præclaram aliquam victoriam Reipub, pariat: ſin aliter quantò plures perdideris, tantò illuſtriora, ad omnem poſteritatem excitabis infamiæ tuæ trophæa. Magna dico, ſed & in paruis hoc idē videre licet. In Comœdia vel Tragœdia pulchrum quidem eſt Priami Regis, aut Agamenonis; aut Aiacis perſonam ſuſtinere; ſed ſi Priami imperio dignam ſpeciem geras, ſi lacertis firmus ſis, ſi voce valeas; ſi nihil horum longè honeſtiùs & pulchrius eſt cum decore, vel Therſitis, vel Daui, aut Getæ cuiuſquam perſonam ſuſtinere, quàm cum turpitudine & dedecore Heroas ac ſemideos repræſentare, miſerabiliſq́; potiùs quàm ſuſpiciendus apparere. Hiſtrio hæc in fabula videbit, Epiſcopus Sacerdos in ſumma ſalutis ſuæ, ac tot populorum incolumitate, non videbit? Quæ ſi maiores noſtri apud ſe diligentiùs perpendiſſent, nunquam profectò in eos ſcopulos atque pericula, rem Chriſtianam adduxiſſent; & ipſi longè nobilius nomen & gloriam poſt ſe reliquiſſent. Nunc alia tempora, alios poſtulant mores. Stultum & inſanum eſt in procella & turbulento mari molliter cubare velle. Quieto mari, *inquit Gregorius*, rectè nauem etiam negligens, & imperitus nauta dirigit: turbato autem tempeſtatis fluctibus, etiam peritus & vigilans nauta ſe confundit.

Parte prima Paſtoralis. Cap.

Neque tamen animo deficiendum eſt, neque tamen ma-

lis

lis cedendum, ac veluti deſperata ſalute, clauus & gubernacula dimittenda: Nondum enim ad ſanguinem vſque ipſum reſtitimus. Non eſt vir fortis, cui non creſcit animus in ipſa rerum difficultate. Maior eſt ille qui in nobis eſt, quàm aduerſus nos. Confidite, vicit ille mundum, & nos vincemus. Hebr. 12. Ioan. 16.

In quo ſtudio & conatu, cùm nihil magis cauendum fugiendumq́ ſit, quàm ſtudium vanæ & inauis gloriæ, ne quid ambitioſè, ne quid humanæ laudis cauſa fiat. Nihil enim tam in glorium dicebat Bernardus, quàm Epiſcopum gloriæ cupidum depræhendi. *Permulti autem inueniuntur ad ea, quæ pietatis & religionis ſunt prompti exercenda, ſed ſola honoris cupiditate ducuntur: vbi autem eorum pietas arbitris caret, ibi quoque rectè merendi langueſcit alacritas.* Stultiſſimus vtique mulierculis, *dicit Nazianzenus*, haud diſsimiles, quæ natura pulchritudine carentes, ad colores confugiunt, theatriceq́; , vt ſic loquar, comptæ atque ornatæ ſunt, ob venuſtatem inuenuſtæ, ob affectatam formam deformes. *Et hoc eſt, inquit Gregorius, quod dicit ſcriptura:* Tradidit in captiuitatem virtutem eorum, & pulchritudinem eorum in manus inimici. *In captiuitatem etenim virtus, & pulchritudo in manus inimici traditur, dum alterius iudicis, quàm Dei teſtimonũ, quærit: fouea eſt mentis, memoria propriæ virtutis. Dũ.n. ſe apud ſe erigit, apud humilitatis auctorẽ cadit. Exciderat Regio Prophetæ paulò liberiùs verbũ; ego dixi in abũdãtia mea, nõ mouebor in æternũ: et ſtatim dãnũ ſẽtit: Auertiſti faciem tuã à me, & factus ſum conturbatus.* Epiſto. 126. In funere patris ſui. Quarta parte paſtoralis. Pſal. 77. Pſal. 29.

Quam enim virtutem proprius oculus videt, Doi non videt? In quo vitio declinando eò magis nos circunſpectos eſſe oportet, quod hoc malum vltimò ſapientem deſerat: hoc veſtimentum dicebat Plato eſſe, quod poſtremum anima ſapientis deponit. Ideò velantur manus operarij nouis integumentis, ne aut ſibiipſe, aut hominibus placere velit. Vt ante interni iudicis oculos omnia virtutum bona ex charitate decorentur, & cuncta quæ coram hominibus rutilant, hæc in cõ- *Actuum* 21. *ſpectu occulti arbitri flamma intimi amoris accendat: Vt in omnibus exemplo & inſtituto Apoſtoli honorificemus miniſterium noſtrum, non nos ipſos: aut potius honorificando mi-* **Epiſtola** 28. *niſterium noſtrum, nos ipſos honorificemus.* Honorificabi- **Et Epiſt.** 42. mus aut, *inquit Bernardus*, non cultu veſtitum, non equorum faſtu, non amplis ædificijs: ſed grauitate morum, maturitate conſiliorum, actuum honeſtate, ſtudijs ſpiritualibus, operibus bonis. Si enim mundo placemus, cur Sacerdotes? Si Deo, cur qualis populus, talis Sacerdos? Deus diſſipabit oſſa eorum: qui hominibus placent, confuſi ſunt, quoniam Dominus ſpreuit eos. Fidelis Pontifex, qui bona quælibet per manus ſuas tranſeuntia, ſiue diuina beneficia ad homines, ſiue hominum vota ad Deum columbino intuens oculo, nihil ſibi reſeruat ex omnibus. Quo puritatis intimæ bono gloriari non poteſt veraciter, niſi qui extrinſecus perfectè gloriolas omnes reſpuerit. Nec enim tutum arbitratur, labiis hominum committere gloriam ſuam, arcæ vtique ſine claue & ſine ſera, nulliq; omninò clauſæ nocere volenti, non tutum omninò

ſed

ſed ſtultum ibi theſaurum recondere, vnde nō valeas reſumere cùm volueris, ſanum vas & inconcuſſum conſcientia, & ſecretis ſeruandiſ idoneum, nullis patens inſidiis, nulli violentiæ cedens: adeſt viuo, mortuum ſequitur. Vbi mihi gloria, vel confuſio perpetua, pro ratione depoſiti. Quin ne ex toto quidem, vel ipſi conſcientiæ meæ credo; quippè cùm ne ipſa quidem me queat compræhendere totum, propter quod Ieremias fidenter loquebatur Deo: Diem hominis non concupiui, tu ſcis ſolus; meritò conſtitutus eſt iudex viuorū & mortuorum qui finxit ſingulatim corda vniuerſorum, & intelligit omnia opera eorum. Solum attendo iudicem, quem ſolum iuſtificatorem agnoſco. Sit gloria in excelſis Deo, & in terra pax hominibus. De vultu tali iudicium meum prodeat opto: cui inſit amor, error abſit & perturbatio. *Summi igitur Parentis auxilium imploratur, vt circundare velit manus miniſtri ſui mundicia noui hominis, qui de cœlo deſcendit.* Vt quemadmodum Iacob dilectus Domino, pelliceis hædorum coopertis manibus, paternam benedictionem, oblato patri cibo potuq; gratiſsimo, impetrauit; ſic & iſte oblata per manus ſuaſ hoſtia, ſalutarem gratiæ illius benedictionem impetratione mereatur.

Hiere. 17.

Gene. 27.

Collocatur deinceps Epiſcopus, hoc eſt inſpector omniū, in editiore ſupra omnes loco, inquit Ambroſius, vt ita cunctos reſpiciat, & cunctorum oculi in eum reſpiciant. Quid in locetur in eminenti, ait Bernardus, vnde proſpectet omnia

De Dignitate Sacerdotali Cap. 6.

nia qui ſpeculator ſuper omnia conſtituitur? Collocatus in ſede Ieſu Chriſti homo mortalis. qui aliquando iudicium & ſententiam, vel æternæ ſuæ ſalutis, vel perpetuæ damnationis, ex eodem loco prout eundem tutatus fuerit, reportaturus eſt. Collocatur in ſolio illius, cuius ſedes Throni ſunt, mentes tranquilliſsimæ & placidiſsimæ pace perenni, quæ exuperat omnem intellectum, perpetuò fruentes. In quem deſiderant & Angeli proſpicere; cui omnes Patriarchæ ſeruierunt cui omnes Prophetæ teſtimonium tradiderunt; cuius pedum vel ipſum corrigium calciamenti qui ſoluat, indignum ſe iudicat ille, quo nullus maior extitit inter natos mulierum.

Lib. 2. de cõſideratione. Cuius loci conſideratio, *inquit Bernardus*, facit honoris contemptorem in honore etiam ipſo. In alto poſitum, non altum ſapere difficilè eſt, & omninò inuſitatum; ſed quantò inuſitatius, tantò glorioſiùs: timor de adepta iam altitudine, tædere magis facit, quàm placere ipſam altitudinem, Nulla ſplendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis, ipſa humilitate; quò enim celſior cœteris, eò humilitate apparet illuſtrior, & ſeipſos, Blanditur Cathedra, ſpecula eſt, non domus qui eleuauit, deijcere poteſt. *Epiſt. 237.* Conſideras gradum, & caſum metue: conſideras faſtigium dignitatis, & vide faciem abyſsi deorſum. Occupare enim locum, & non facere fructum, nec loco expedit, nec perſonæ. Hæc quidem hactenus diuinitùs Bernardus. *Quanta igitur vitæ cœleſtis integritate, innocentia, continentia, æquitate, moderatione, conſtantia, patientia; quanto impetu mentis ad ſempiternã gloriam, ac reliquas virtutes, vita ſanctiſsima,*

ctiſsima, & moribus probatiſsimis, & ſtudio diuinæ vir u tis ac charitatis ardentiſsimo, ad hunc ipſum primum n. p tiarum accubitum tuendum & exornandum opus ſit, ipſi videtis quàm candida & illuſtri veſte, vt par dignitati & loco virtus adferatur. Simia in tecto, Rex fatuus in ſolio ſe dens; monſtroſa res, gradus ſummus, & animus infimus, in gens auctoritas, & nutans ſtabilitas. Prouidendum igitur, *monet Gregorius*, quatenus & honore ſuppreſſo æquales nos ſubditis benè viuentibus putemus, & erga peruerſos iura rectitudinis exercere non formidemus: nec præeſſe nos hominibus gaudeamus, ſed prodeſſe. Summus enim locus ita benè regitur, cúm is qui præeſt vitijs dotiùs, quàm hominibus dominatur: ita tamen, vt in corde ſeruetur humilitas, & in opere diſciplina; vt eos quos corrigimus, tacita nonnunquam cogitatione nobis ipſis præferamus. ſic iura diſciplinæ exerceantur contra delinquentes, vt pietatis viſcera nõ amittantur: ſit amor, ſed non emolliens; ſit rigor, ſed non exaſperans; ſit zelus, ſed non immoderatè ſæuiens; ſit pietas, ſed non pluſquam expedit parcens, vt in arce regiminis iuſtitia clementiæ permiſceatur: nam ſecta immaturè vulnera deteriùs inferueſcunt; & niſi cum tempore medicamenta conueniant, conſtat quod medendi officium amittunt: vt non de ſubditis creſcamus, ſed ipſi de nobis. Principem enim te conſtituerunt, ſed ſibi, non tibi.

Seconca parte paſtgralis Cap. 6.

Vt in omnibus illud quod monet Bernardus, diligenter expendatur, quid liceat, quid deceat, quid expediat. Plus erga

Epiſtola. 84.

ga corrigendos, *docet ſanctus Leo,* agat beneuolentia, quàm ſeueritas: plus cohortatio, quàm commotio: plus charitas, quàm poteſtas. *His legibus hoc tantum tuetur & exornatur ſolium: his ipſe ſolij Princeps & Dominus Ieſus Chriſtus vſus eſt. Ad cuius loci dignam adminiſtrationem, magnifice cohortatur Pontifices Nicolaus primus.* Epiſcopi eſtis, exurgentia in Eccleſia Chriſti horrenda pericula prouidete: ſpeculatores eſtis, in altam mentis arcem conſcendite, & in gregem dominicum feram peſsimam irruere cupientem, à longè contemplamini. Quaſi tuba exaltate vocem veſtram, & annũciate populo Dei ſcelera eorum: ſuper montem excelſum; id eſt, altitudinem virtutum aſcendite. Qui euangeliſatis Syon, ſtate in fortitudine: poteſtatibus huius ſæculi, ex aduerſo aſcendite. *Ne veniat paterfamilias, & iubeat vos dare eum locum digniori, ne pro omnis æquitatis & honeſtatis Antiſtitibus, nequitiæ præſides eſſe videamus.*

In Epiſtola ad Epiſcopos conſtantinopolitanæ ſedi ſubiacentes.

Lucæ 14.

Sic igitur collocato Paſtore in ſua ſede, prorumpit vniuerſa Eccleſia in laudes & cõfeſsionem omnipotentis Dei, in quas omnis humana actio & inſtitutum, meritò deſinere debet. Ducitur per templum nouus Antiſtes, vt omnibus innoteſcat, commendatur ſummo Paſtori, & rectori omnium Deo: Vt quem Eccleſiæ ſuæ Paſtorem præeſſe voluit, propitius reſpiciat: det illi verbo & exemplo proficere, & ad vitam, vnà cum grege ſibi commiſſo, ſempiternam peruenire. Quantumlibet enim fuerit peritus gubernandi, *inquit Chryſoſtomus,* niſi inter hu-

Sermone primo ad Titũ.

huiuſcemodi gubernacula gratiam habeat, & pacem quæ à Deo eſt; & nauiculam ſimul, & nauigantes procella inuoluet, mergetq́; profundo.

Pleno veſtitu nuptiali ornatus & decoratus nouus Præſul, benedicit populo, ac dimittit Eccleſiam. Pleni amore et ſpiritu diuini Antiſtites, in mutuas ſalutationes, in mutua oſcula, in mutuos amplexus effunduntur, mutuam ſibi pacē tradentes & accipientes.

Precatur ſacer conſecrator nouo Præſuli, tanquam germano filio ſuo, in omni cura ac ſolicitudine ſubiecti ſibi gregis, omnes ſaluatores & optatos ſucceſſus: Precatur nouus Pontifex conſecratori ſuo, quem in patris loco vetuſtiſsimis inſtitutis, per omnem vitam habere ac venerari iubetur, ter elata voce, multos felices & proſperos annos, Quem ritum In eodem Ca-
τελειωτικὸν ἀσπασμόν: *hoc autem eſt, Sacerdotalis perfectionis* pite 5.
ſalutationem, & complexum, ſacer vocat Dionyſius: quam hoc modo explicat. Nam & omnes, *inquit*, qui adſunt, ſacrorum ordinum homines, & Pontifex ipſe qui cōſecrauit, eum qui conſecratus eſt ſalutant, Cùm enim ſancta mens ſcientia, vique Pontificis, & diuina vocatione atque ſanctimonia, ad Eccleſiaſtici ordinis conſecrationemq́; peruenit, tum charus eſt paribus ſanctiſsimisq́; ordinibus; & ad pulchritudinem diuinæ ſimilem perductus, mentes ſimiles amat, atque ab eis ſanctè redamatur. Hinc consalutatio illa inter Eccleſiaſtici ordinis homines ſeruatur & perficitur, quæ ſanctam parium ſimiliumq́; mentium ſocietatem indicat, lætitiamq́; mutuam, quæ amore digna eſt, quippe quæ

ſtudioſos & cultores eſſe dicant, ab his pulcherrimis & vetuſtiſsimis ritibus diſceſſerunt? Cur nihil earum rerum, in deſignatione ſuorum Paſtorum, faciunt? cur ſine examine Doctores, ſine Sacerdotalis manus impoſitione, Pontifices, ſine vnctione, Sacerdotes, ſine misſione, Apoſtolos: ſine ritu ſacro, ſacrarij miniſtros eſſe velint? An hæc ſacroſancta non ſunt? an non ex antiquiſſima & Apoſtolica traditione profluxerunt? an non diuinis Scripturis conſentanea? an non munus & officium eius qui conſecratur, re ipſa potiùs quàm verbis exprimentia, ac ob oculos planè ponentia? Cùm ſegniùs irritant, vt ſummus dixit Poeta, animos demiſſa per aures, quàm quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus. Deinde, quæ cauſa fuit, cur homines quidem probatos, legitima vocatione in ampliſſima dignitate conſtitutos, tam ſacro ritu conſecratos repudiarunt? errones autem quoſdam, ſine vocatione, ſine examine, ſine ſacramento, ſine lare denique ac foco ſecuti ſunt, aut quam tandem iuſtam cauſam, in illo acri & perſpicaci iudicio Dei; eius ſuæ rebellionis & temeritatis reddituri ſunt? Sacra Scriptura, inquiunt, nituntur; verum Dei verbum docent. Quo teſte, aut iudice? Num de cœlo vox delapſa eſt à magnifica gloria, quæ eos audiendos eſſe iubeat? num multis & varijs ſignis & portentis ſua confirmarunt? num admirabili conſenſu & concordia vigent? num vita quadam diuina & cæleſti ſanctitate et integritate illuſtres ſunt? nū doctrinā quandā eximiam, quæ omnē veterum eruditionem longis paſſibus poſt ſe relinquat, ad-

 ferunt?

Digitized by Google

erunt? num ſalutarem profectum vitæ & doctrinæ, in dies maiorem ac maiorem oſtendunt? nihil certè horum. Quid ſit euerſum, videmur: quid ſit extructum, non videmus: quid extirpatum ſit, ſentimus; quid ſatum, nondum perſpicimus: niſi fortaſſe pro fide ac religione, perfidiam; pro Euangelij veritate, flagitia; pro pace & charitate, inteſtina bella, ac in omnes bonos acerbum odium: pro modeſtia, ſuperbiam; pro libertate & moderatione, licentiam; pro caſtitate, libidinis indomitum laxamentum; pro tranquillitate, ſæuam tempeſtatem; pro obedientia, legitimi imperij contemptionem: pro diuini amoris ſtudio, rerum ſacrarum, quæ amorem diuinum excitabant, exitium orbi Chriſtiano inuexerunt. Atqui dices; eos nihil aliud profiteri, quàm ſe purum verbum Dei docere, ſacraq; Scriptura niti. Porrò verbis, quicquid libet non ſatis eſt affirmare, exempla diuinæ virtutis, non voces inanes, requirimus: neque ſatis eſt verbo tantùm affirmare, vt id continuò credendum ſit, non audio verba, ſed opus attendo. Quis hoc idem ex veteribus hæreticis; quis ex noſtris, profeſſus non eſt? Atqui dicit veritas ipſa. Si ego
Ioan. 8. *teſtimonium perhibeo de me ipſo, teſtimonium meum non eſt verum: alius eſt qui in teſtimonium perhibet de me; & ſcio quia verum eſt teſtimonium eius quod perhibet de me. Veritatis teſtimonium, ſi ipſa de ſe teſtetur, non erit verum: hominis natura mendacis & errori obnoxij, pro ſeipſo in*
Pſal. 115. *priuata cauſa, teſtimonium accipiemus? Nos, inquiunt, & vitæ & doctrinæ ſuæ, locupletes habent teſtes.*
Epiſtola 75. *Atqui docet magnus Baſilius,* Oportere pari ſaltem facultate inſtructum eſſe illum, qui de alicuius doctrina, aut

Digitized by Google

aut ſcriptis iudicaturus eſt, qua ille ipſe, qui docet aut ſcribit, præditus ſit. Nam & de opere ruſtico nemo poteſt rectè iudicare, niſi Agricola; & de recto & suaui concentu, niſi Muſicus. Doctrinæ autem quomodo erit ille iudex, qui neque præceptorem ſuum monſtrare poteſt, neque tempus quo diſcebat? Multum autem opus eſse elaborare, & multas inſomnes noctes ducere, multaſque lachrymas ad Deum profundere, illum, qui veritatem quærit; quiue eius cauſa vnitatem fraternam aliquo modo perturbare velit, docet idem Baſilius. *Nimis ludimus in rebus maximè ſerijs, cum iactura ſalutis & fœlicitatis noſtræ, omnium autem rerum humanarum extrema perturbatione.* Sint teſtes, *ait idem Baſilius*, oculi iuſtorum, & aſpectus virorum perfectorum, qui illud liberè ac veriſsimè dicere poſſint: Plura quàm vos nouimus, atque internis viciorum ſpinis non tantopere ſuffocamur; neque paucis ornamentis multiplicem maliciam admiſcuimus, quales noſtra ætas, vel nullos, vel pauciſsimos cùm ferat, vetus ſæculum nobis eſt appellandum, veteris ſæculi iudicijs vtendum. *Deinde Reges atque Principes, omnesq; illi, penes quos conferendarum tantarum dignitatum & munerum ſumma teſtimonij eſt, mihi ſunt commonendi, eam legem Dei eſſe;* Vt ſi ſteterit teſtis mendax contra hominem, accuſans eum præuaricationis: ſtabunt ambo quorum cauſa eſt, ante Dominum, in conſpectu Sacerdotum & Iudicum, in diebus illis: cumq; dili-

Ibidem.

Epi.86.87.

Deuter. 19.

gentiſ-

gentiſsimè perſcrutatus inuenerit falſum teſtem dixiſſe contra fratrem ſuum mendacium, reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit, & auferes malum de medio tui: vt audientes cœteri timorem habeant: & ne quiſquam audeat talia facere. Non miſereberis eius, *Quod ſi in vnius hominis peculio, aut vitæ periculo, teſtis iniquus tam abominabilis eſt coram Domino, tantiſq; plagis vapulat: quid in ſalute ſponſæ & corporis Ieſu Chriſti Eccleſiæ ſanctæ, pro qua ille ſeipſum tradidet, crucemque ac mortem acerbiſsimam ſuſtulit? Quid in periculo æternæ ſalutis, vel interitus tot animarum, ſi quis aut per negligentiam, aut per beneuolentiam, aut per fœdiſſimum quæſtum mentitus fuerit; ac pro Sacerdote mercenarium, pro Pontifice lupum, pro Paſtore furem & latronem, teſtimonio ſuo Eccleſiæ Dei præfecerit? quibus, & quantis hic ipſe plagis obnoxius erit?* Non eſt enim hoc conſulere popu-

Epi. 87. lis, *inquit ſanctus LEO*, ſed nocere, nec præſtare regimen, ſed augere diſcrimen. Integritas enim præſidentium, ſalus eſt ſubditorum. Et difficilè eſt vt bono peragantur exitu, quæ malo inchoata ſunt principio. *Recenſet Auerni pœnas Latinus Poeta, quas inferentes Orci præſides, exprobrant noxijs:* Vendidit hic patriam auro, dominumq; potentem impſouit. *Quantò iuſtiùs, & tum maiore horrore id dicetur: Vendidit hic Eccleſiam auro, Paſtoremq; negligentem impoſuit, nequiſſimo quæſtu. Omnium damnationis cauſam & pœnam ſuſtinebit ille, qui malum paſtorem & præfectum dedit. Qui enim cordi vulnus intulit, totum læſit corpus. Languente .n.*

co-

corde, in caſſum membra vigent. Fruſtra miles contendit, ſi ab ipſo militia duce erratur. Totius familiæ domini ſtatus & ordo nutabit, *ait ſanctus Leo*, ſi, quod requiritur in corpore, non iuuenietur in capite. *Et quid eſt communicare peccatis alienis, niſi talem effici eum qui eligit, qualis ille eſt, qui non meruit ordinari? Sicut autem boni operis ſibi comparat fructum, qui rectum ſeruat in eligendo Sacerdote iudicium; ita graui ſemetipſum afficit damno, qui ad ſummum dignitatis ſubleuat indignum.* Qui cui poteſtatem facit, volenti Eccleſiam corrumpere, is certé author fuerit eorum omnium, quæ perdita illius audacia turbauerit. Epiſtola 87.

Et ea quidem mala quæ nos diuexant, moleſtiſſima nobis ſunt: hæc ipſa religionis Chriſtianæ in multas partes fœda dilaceratio; hæc omnium rerum, tam diuinarum, quam humanarū, ſumma perturbatio; hic ipſe legum, magiſtratum, iuditiorumq́ contemptus; hec inobedientia, atq́ omnis veteris diſiplinæ diſſolutio; praui & corrupti mores, diſcordiæ, bella factiones, tumultus: ſi autem cauſas & origines earū rerum diligenter expenderimus, ipſimet tantorū malorum fabri & auctores ſimus: dum queros viris, laicos Sacerdotibus, profanos religioſis, ignaros doctrinæ, impuros, & omni ſcelere à prima ſua ætate imbutos, rebus ſacris, ac hominium expiandis vitijs, leuis nonnunquā comēpdij cauſa præficimusque poſtea nequicquam magno, ſi fieri poſſit, redimere vellemus. Sed & populus Chriſtianus nobis compellandus eſt: Num ita Paſtoribus ſuis, vt par eſt iuxta preceptū Pauli, vti Chriſto Domino pareat? Nū ſine volun-

tate & auctoritate eorum, nihil agat? num debitum hono- & reuerentiam, illis tribuat? num decimas & primitias laborum ſuorum, magna cum lætitia & hilaritate, vt præcepit Dominus illis reddat? num eos, tanquam parentes, amēt & reuereatur? num maiorum ſuorum legibus & inſtitutis obtemperet? qui graui mulcta eos puniunt: qui præſente Archiepiſcopo aut Epiſcopo, vel impurum aliquod verbum protulerit, vel minus moderatè ſe geſſerit, an officium præſtare ſe Deo, cum Iudæis atque fœdiſſimis Tyrannis arbitratur, ſiquid contra honorem, ſanctitatem & autoritatem eorum dixerit, aut ſanxerit? ſi in aliqua parte eorum fortunas atque dignitatem læſerit: ſiquid ex eorum poſſeſſionibus per ſacrilegium auerterit, an filij ſunt Belial, filij ſine iugo: vt ſpreto Samuele Deum ſpernant, & tradantur in manus Regis Babylonis, vt diſcant diſtantiam ſeruitutis Dei, à ſeruitute Regis terrarum?

Vos deinceps ſanctiſſimi Antiſtites compello; num fidem ſemel datam ſanctè & intemeratè ſeruetis? num ſacrorum Symbolorum & myſteriorum puritatem, vitæ innocentia & integritate repræſentetis? num capita veſtra, & manus veſtras, ſacris vnctionibus nitentes, puras & mundas ad Deum cœli pro ſaluto populi tendatis, vt ſitis omniū quidem bonorum exoratores, malorum autem auerſores? num aſcendiſtis ex aduerſò, & oppoſuiſtis vos murum pro domo Iſrael, vt ſtetis in prælio in die Domini? Num cum fideli Moſe id perfractione deiecti parietis domus Domini, vitam & corpora veſtra, murum pro ſalute populorum obieciſtis? Num in lege Domini meditemini die ac nocte, ea

Ezech. 13.

Psal: 1.

diſcen-

diſcentes quæ alios doceatis? Præconis enim officium ſuſcipit, quiſquis ad Sacerdotium accedit; Vt ante aduentum iudicis qui terribiliter ſequitur, ipſe clamando gradiatur: ſi autem Legis diuinæ eſt ignarus, quam clamoris vocem daturus eſt præco mutus? Num opibus ad ſubleuationem pauperum, an ad luxum vel auaritiam? num dignitate ad ſalutem & ornamentum populorum, an ad ambitionem & vnam gloriam? num poteſtate ad defenſionem afflictorum, an oppreſſionem debilium vſi eſtis? Veſtris quidem fulcimẽto & præſidio, alienis autem terrori & trepidationi, vt ruant qui noxiè ſtant, digni erigantur. Quòd ſi facitis, macti ea virtute eſte, columnæ & firmamenta Eccleſiæ Dei; expectantes Principis Paſtorum illam magnificam vocem: Euge ſerue bone & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituã, intra in gaudiũ Domini tui. *Sin aliter, verendum eſt, ne malos malè perdat, vineã autem ſuam locet alijs operarijs.* Nã ſi is, *inquit Chryſoſtomus,* qui unã animã ſcandaliſat, expedit ei, vt mola aſinaria ſuſpendatur circa collum eius, & demergatur in profundum maris: qui tot animas ſcandaliſat, & vrbes integras, & plebes, viros, mulieres, pueros, ciues, ruſticos, incolas ſuæ ciuitatis aliarumq; vrbium, quæ illi ſubiectæ ſunt, quid pati merebitur? Nempè veró ſi plura triplo, quàm diximus, addas, nihil dicturus es, adeò vehemens pœna atque cruciatus huiuſmodi hominibus imminet. Nam ſi horremus, dum iudiciũ id nobis ſubeundum eſt, in quo peccatorum propriorũ rationẽ reddituri ſumus; vt qui ſentiamus, nos ignem illũ æternũ

Matt. 25.
Matt. 21.
In Epiſto: ad Titum, Sermone primo.
Chryſoſt. de Sacerdotio lib. 3.

effugere nequaquã poſſe·quid illi expectandũ eſt, qui tam multorumnomine cauſas ſit dicturus? Quod autẽ hoc verũ ſit, audi beatũ Paulũ ſeu potius nõ Paulũ,ſed

Hebr.13 Chriſtũ Pauli ore loquentẽ: Parete ijs qui preſunt vobis,& concedite:nã illi vigilant pro animis veſtris, tan quã rationẽ redituri. Hiccinẽ exiguus tibi videtur cõminationis terror? equidẽ illũ quãtus ſit,verbis exprimere nõ poſſũ. Maximè autẽ puniendi illi fuerint, qui poſt eũ honorẽ ſtudio atque ambitiõe adeptũ, vel per ignauiã,vel per maliciã,vel per imperitiã,re ipſa nõ rectè vtuntur.

Chryſoſto. de Sacerdotio lib.4.

Tu verò ſancte Antiſtes,noua creatura Dei,diligẽter te circũſpice,quis fueris,et qui nũc ſis. Quis in natura,*ait Bernardus*,quis in perſona;qualis in moribus,quæ ſubte, quæ circa te,quæ ſupra te ſunt:quid,cur, & apud quos promiſeris. Tenetur vox tua,*dicit Ambroſius*, non in tumulo mortuorũ,ſed in libro viuẽtiũ:præſẽtib. Angelis locutus es,ſed & ipſo Chriſto.*Cõſidera demũ,cuius dignitatis,ſanctitatis formæ atq; pulchritudinis, decoris itẽ et maieſtatis,ſponsã aceperis: Vna eſt matri ſuæ,electa genitrici ſuæ; vt aurora cõſurgẽs,pulchra vt luna,electa vt ſol,terribilis vt caſtrorũ acies ordinata:cui datũ eſt,vt cooperiat ſe byſſino ſplẽdẽti et cãdido:quã lauit et ſanctificauit ſpõſus eius,mũdãs eã lauacro aquæ in verbo vitæ;et tradidit ſemetipsum pro ea,vt exhiberet ſibi glorioſã nõ habẽtẽ maculã aut rugã,colũbã ſuã perfectã ſuã:quã cãdẽ maxima et pcioſa dote Corporis et Sãguinis ſuis,Sacramẽtorũ,hæreditatis incorruptibilis et incõtaminatæ,immarceſcibilis conſeruatæ in cælis,largè et prolixè dona-*

Libro 2. de cõſideratione
In libro de ijs qui myſterijs initiantur, cap.2.
Cantic.6.
Ephes.5.

douauit: quã tot ſiliorũ greges ſanguine agni cõſperſorũ, vndi que circũſtãt. Qua igitur diligẽtia et cautiõe ea ipſa pulcherri ma mulierũ tibi cuſtodiẽda erit, vt eã reddas ſanctã et ima- culatã Spõſo ſuo iudici futuro, aut pro quali tibi depoſito cau Epiſtola 87.
ſa dicẽda, ratioq; reddenda erit? Cogita itẽ, quæſit iſta tua to- tius ornatus et habitus immutatio? In quo ſolio conſederis: et altiorẽ tu quidẽ locũ ſortitus es, ſed nõ tutiorẽ ſublimiorẽ, nõ Gene. 28.
ſecuriorẽ. Terribilis prorſus, terribilis eſt locus iſte. Locus, in- Exod. 3.
quã, in quo ſtas, terra ſancta eſt: locus Chriſti eſt, vbi ſteterũt Psal. 131.
pedes eius. Locus illius eſt, quẽ cõſtituit Deus dominũ domus Psal. 104
ſuæ, et principẽ omnis poſſeſſionis ſuæ. Iſteq; Sacerdotij tui ex ternus habitus, tuæ mẽtis ornatus deſignatio eſt. Nã Põtifi- calẽ gloriã, vt dixi, nõ iã nobis honor cõmẽdat veſtiũ, ſed ſplẽ dor animarũ. Quicquid igitur iſta velamina in fulgore auri, in nitore gẽmarũ, et ĩ multimodis operis varietate ſignificãt, hoc in tuis moribus actibusq; clareſcat, vt his vtaris ad ædifi catiõnẽ, nõ ad deſtructionẽ, ad ornatũ ordinis, nõ ad faſtũ per ſonæ. Domabis lupos, ſed ouibus non dominaberis, paſcẽdas vtiq;, non premendas ſuſcepiſti: tene mediũ, ſi non vis perdere modũ. locus medius tutus eſt, mediũ ſedes modi, & modus virtus. Vt qui nunc glorioſus et conſpicuus in hoc habitu no- bis omnibus appares, eundẽ te in hac ipſa ſtola integra et im maculata, iuſto & incorrupto iudici ſiſtas, vt hic ipſe habi- tus et ornatus illo die ſplendor et decus ſit in te, nõ teſtimoniũ contra te. Et quod humano ore iam diceris, ante eius qui te ta li dignatus eſt honore, æquiſſimos oculos exiſtas. Benedicat gitur tibi Dominus ex Syon, vt videas bona Hieruſalem. Dei verbum euangeliſanti virtute multa: ipſe dexterã tuam

manu

manu ſua teneat, & in conſilio deducat; & cum gloria ſuſcipiat: Paſtorem paſcat, ductorem ducat, vt ipſius gregem ſcitè ac peritè paſcas, & videas filios filiorũ miniſterij et functionis tuæ: pacẽ ſuper Iſrael. Dicat omnis populus,

A M E N.

MATTHAEI XVI.

Quid enim prodeſt homini, ſi mundum vniuerſum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatiatur? Aut, quam dabit homo commutationem pro anima ſua?

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google